

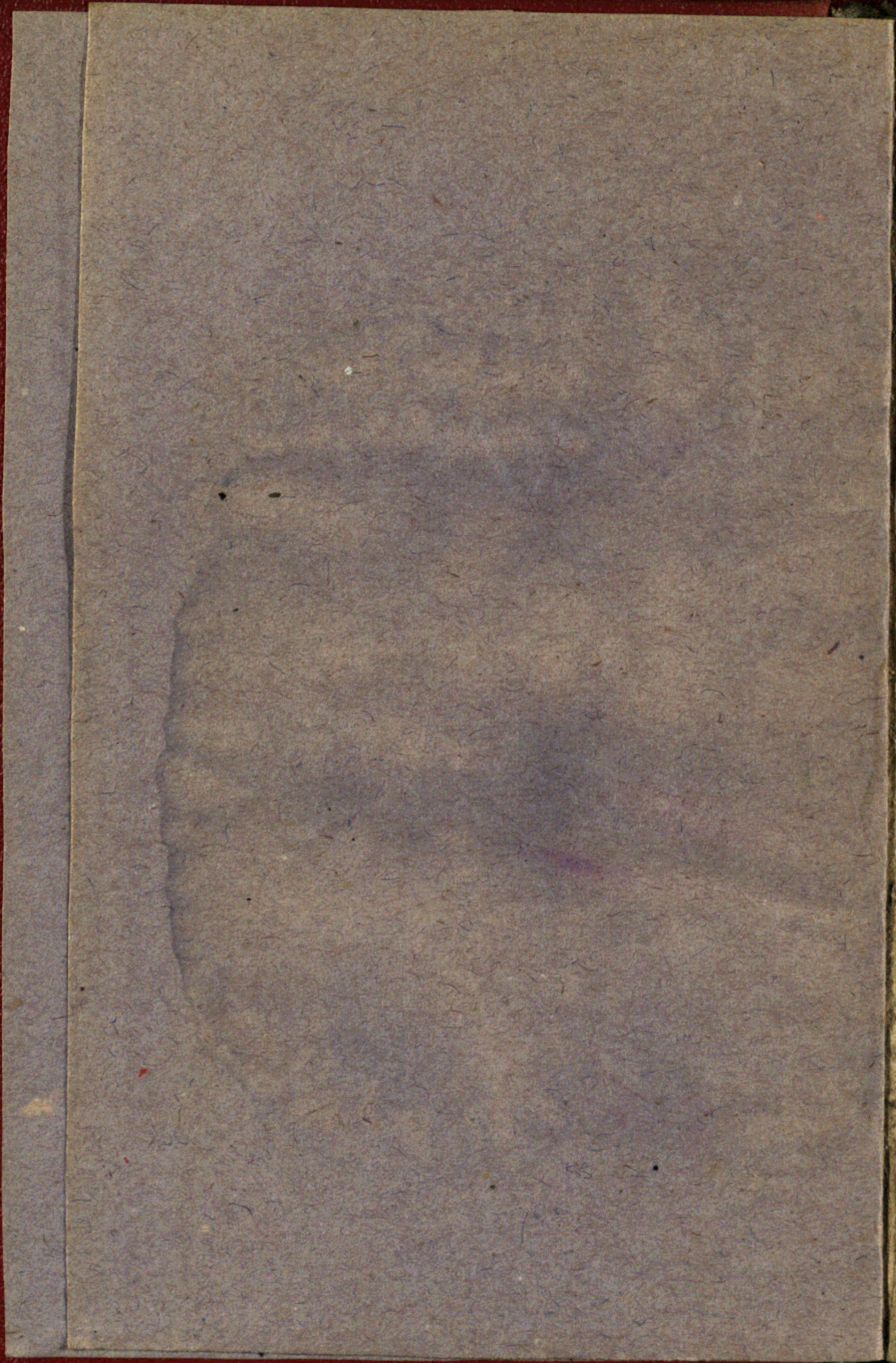
P15 Cp I 252.1

PASCO 252.1

~~NI 76~~

Wasserkraft

Wasser

Р^о 219 пр I 250.1 100

ВЛАДИМИР

И

КОСАРА

ДРАМА У Ш. АКТА.

издао

ГОСИФ МИЛОВУК

Wladimir Drama.

У БУДИМУ ГРАДУ

Словима Краљев. Университ. Пештанског.

1829.

Словенски Универзитет

П Е Р С О Н Е :

Владимир, Краљ Српски
Самуило, Краљ Бугарски
Косара, Његова кћи
Мара, Њена другарица
Асен, Срдар Самуилов
Спрашимир, бивши Срдар код Самуила
Љубивој, Војвода Српски
Звокимир, Војвода Бугарски
Две војводе Српске
Два поглавара грађанска, Бугари.
Два дворјанина Самуилова.
Анђелија, девојчица од 10. година
Богдан, слуга Љубивојев

Војници први
 други
 трећи
 четврти } Српски

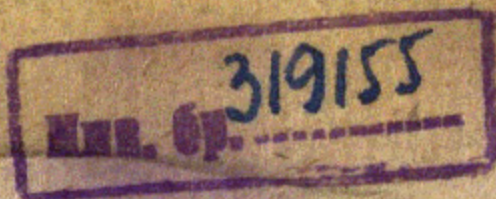
Два шелала

Певац

Тавничар

Војници Српски и Бугарски — народ — двор-
јани — грађани — свиша Косарина.

Местоје игре до 6 позорија у I. Акшу у
гори близу Орида, а после непрестано
у Ориду граду.

Да је почешак сваки шежак оп-
шпе се говори и писацелъ се на
ово изречење позива ; једно на прав-
дање своје , што се усудијо у
число данашњи писаца спупиши ;
а друго , и по највише , да једну
почку назначи , с које се најпре
и најпре ово дјелце смапраши има.
Можда његова Драма још у невре-

) *

ме

ме излази, које што Појепи недостаје вештина и знање у богатом пољу лепог и дивног славно радиши, које што језик није толико урађен да се у овом роду писања лако онако писаши може, као што би пребало; — ако је прво то он род свој за призрење моли; ако је друго; — и он небуде из својељубија недоскудицу своју на језик бацијо, — онда себи и свима на успеху вели, да су и други народи овим пушем морали, док су онамо доспели, ди су сад.

При недоспапку описанија спари обичаја и једва толико, колико народне песме различни времена

древ-

древност описују, скупљајући, није велико чудо, ако ова драма аљину баш они испи времена не-носи, доспа је ако свака персона себи дапом карактеру сходно се влада, и ако сви карактери скупа напоследку при ујединењу из паме у своју свешлост дођу, једном речју: ако све часпице скупљене једно свршено цело издаду. Материји, из историје узешој, по-лико веројатније он даје, колико и други сви који Раића читају, ал што је њој по својој привилегији *multa licent etc.* појема од истине и узео, по јој с друге стране накнадни пруди се доводећи образе истините обшпег човечи-

VI

јег живопа. — Тако корача постепено властољубијем занешени човек од зла у зло, већ се опргнути спруи није кадар, докле се верно себежертвујуће пријатељство оружја, да спрадајућеј невиности помогне, сазрело неваљалство добија заслужену кашпигу, свуд се знаци руке божије виде. — —

— — — — —
 — — — — — Једал^о је доспигло ово дјелце своје намерење? —

О начину писања држи он да није нужно што споменути; јер ко може за сад пун аукпорипепа запипати: зашто је тако а не овако писано? — а да се ово пи-

па-

шање и на њега неокрене. Право је поред писатеља још да избере знаке, коим ће мисли своје означити, предпостављајући, да ће сваки без предрасудденија оне узети, коим ће и проспије а с тим и совршеније изразити моћи. А кад једанпут општим одобренијем изложесе закони о том, (јер оспаши овако неможе), — —

— — — — — — — —
 — — — — — — — —
 — — — — — — — —
 — — — — — — — —

Г. Издашељу ове књиге за његов труд одаје благодарност велику, а што њему дигди при његовом опшћеполезном послу себич-

ности

VIII

ности неку пребацују, у овој пар-
ници од времена бољег Адвоката
нешреба, само би рекао да би сви
они с овом себичношћу Роду мно-
го већу ползу донели, нежели са
свим своим некориспољубијем.

У Пешти 20. Априла 1829.

А К Т

А К Т I.

Подножије горе — Војници се једни код ва-
шре греју, а једни којегди у гомила
спавају.

П О З О Р И Ј Е 1.

Први војник. (Теглисе лежећи)
Оће л скоро сванути?

Други војник. (грејући се код
вапире, погледи на небо) Зора је већ,
влашићи су побелили.

Први војник. (спреса се) Ху,
да ладне ноћи. Ала сам озебао.

Други војник. А ши успај, па
оди овој лепој ваприци. — (Они други
сви избудесе, па зевајући поуспају и
вапри дођу, па се око ње посаде —)

Први војник. (грејући се) А ха
Бог да проси.

Други војник. Прође и ова ноћ
измеђ сна и неспавања; јер што би по-
ред зиме и заспао, што ши прекида сам
горопадна вика помамни Бугара, једна.

ко си на опрезу, да на наше спраже ненавале, па греопа би и срамота било, да нас онако без икакве замене изсеку.

Први војн. Ал докле ћемо се ми браћо по ови гудура повлачиши; ша овде ниједан корак сигуран није, ил оћеш на лево ил на десно, једнако спрепиш, да куд неспрмекнеш, од куд више бела дана видиши нећеш.

Други војн. Богме ши по ја казаше незнам, ал и мени се немили овако по шумадија криши, ја би волео Бугарима на мејдан изићи, нек осеше још коипуш, да у нами снаге и крви имаде, да бар немисле, да се Србљи од њи заплашише.

Трећи војн. Све би другојачије било, кад би нас и полак као њи било; ал јадан, њи десеш на нас једног, па куд си пресшао?

Други војн. Не чини мложина јунака, кажу наши спари, већ срце, па онда добар вођа. — А чега да се сад и боиш, ваљда смрши? Та колико си јој досад пуши у рукама бијо јуначе; нема смрши без суђена дана.

Први војн. И ја шако велим,
мреш' ми данас, а мреши супра, што
пре о мање греоше. Него добар вођа.

Трећи војн. Негреши болан, ви-
диш, да вере у свом краљу немаш; и
досад је Владимир у боју пред нама би-
јо, па је све срећно ишло, зар не би и
сад он нас одавде извео, да је и како
могуће. Можеш ли, момче, главом
овај камен разбиши? Видиш, да нас ви-
ше жали него сам себе. Он на камену
спава, о сувим лебу живи, шек да би
нама згледајући се на њега лакше било.

Други војн. Па што се један-
пуш на добру срећу неударимо, па куд
изишло да изишло; ил ваљда краљ ми-
сли, да ми незнамо, како ваља за овог
цара мреши?

Трећи војн. Боље Владимир о
нама суди, нег ми што о њему. Зна он,
да ћемо ми сваки своју главу пре изгу-
биши, нег што би се кои с меспа ма-
ко; — ал он и што зна, да Самуило са-
мо њега иште, па неће, да се кроз
њега крвца лије, докле год и како
другчије биши може.

Први војн. Ал кад њега иште,
што он и нас и Србију спражи, па није

ли нам боље умреши, него живим гледаши, ди се Бугарин по Србији баши.

Трећи војн. Ваљда још до погадоћи неће, смиловаће се Бог на нас и краља нашег као свог угодника. Знама да се сви још са ~~спраом~~ опомињешне оне поганије у овој гори, они ~~спрашани~~ једовиши змија. ~~Спра и пречеш~~ ушао је био у сву војску; ~~ни~~ је сваки очевидну смрш ~~пред собом~~ имао, јер ~~иза сваке~~ ~~спене~~ ~~сичале~~ су ове љупе гује на свој грабеж. Помреше нам људи на велику жалосш краља нашег. Нема помоћи. — Онда Владимир заповеди, да сви на молишву дођу. Красна и умилна позорија ~~шшо~~ бијаше. Он сам у средини нашој на колени подигне руке небу, седишшу вишњегга, пак шијо се и крошкко Богу мољаше. Свеликим ~~спраом~~ и ~~почипанијем~~ морао си на њега као на преображеног гледани, око ког се као сјајно неко коло уванило. На једанпуш зарумени се небо од ~~вешочни~~ ~~спрана~~, и као да чусмо неко анђелско пјеније. Сузама обливен уснане он, и благосиљајући нас рекне нам: да се више ничег небоимо, јер нас је Бог под своје крило узео. Од ~~пог~~ доба ~~неспаде~~ љуши зве-

риња, куд прсиуше и куд се дедоше,
ко би шо знао.

Чешверши војн. Испина Бог,
шако је и било, ја сам се онда у оном
умиленију завешчао, онај даи сваке го-
дине одпосиши.

Трећи војн. Дакле немојше бра-
ћо губиши надежде, још ће све добро
биши, и без воље божије неће ниједно-
ме ни длачице с шемена неспаши. Јуче
је војвода Љубивој у Бугаре оправљен,
кои ће оно учиниши, што је право, па
што је право и Богу је драго.

Други војн. Ал си ти заборавио,
што се о Самуилу говори, да је он са
свим други човек, од како је овај дру-
ги срдар нуз њега дошао; да сад
само шуће земље рушиши и освајаша
пражи, па ако и сад неусше послуша-
ши што је право и пошшено, шта нам
оспаје онда?

Трећи војн. Онда како Бог да,
кои свагда праведној справи помаже.
Самуила није Владимир узнемиривао,
него је још глас био, да ће ду се њи
два опријашељиши, па сад ешо онога
несиша жеља господариши над многим
земљама, недаде ни нашем добром кра-
љу

љу у свом царству мира. Наша је земља већ почела у миру све више и више опраљати се. Подигоше се многе цркве на славу божију, многе друге задужбине свешћима; ал епопи на један ма развише се дрвени барјаци. Ајде сад од плуга, од своје домовине, од своје сипне деце у поље под оружије. Добро срце нашег краља раздирало се, а сузе му из очију капљаше, гледећи браше жалосног гозорија, ди се браш са сепром, муж са женом, син с мајком опрашпаше; а сваки ошац, који је шек копље вешпом руком бацаши могао, прашијо је свог одраслог сина на војску, а по све из превелике жеље, да покаже свом цару, да га спарином згрбљена леђа нису кадра задржати, за драго опечештво и закон још и оно мало крви пролиши.

Чешврши војни. И сад ми се чешпо у мени срце обрће, кад се оног јушра сешим, кишица баш зору пробила. Дад жено, викнем амо по оружије. Опасива ми сиропна мач, а сузе рони; деца ме зачуђена гледе. Окренем и ја главу мало на спрану, неквари жено, речем лица, и моји су дедови с царем
СВОИМ

своим на војску ишли, ниш су се и кад
ишпедили, па фала Богу, кои здраво
дошао а кои и оспао, па лепо ји земљи-
ца покрива. Да лепо л' ши је с бра-
шом своим за веру и цара умреши. Ал
кажи дер ми ши, како се ми овамо од
десног крила оцеписмо, и куд се дру-
ги дедоше, ја сам био под барјаком
Рељковића на левом крилу.

Трећи војн. Ми као ишо знаш
крену смо се бугарској граници, шу
паћемо Самуила, ди нас чека као на би-
љези. Спочешка нама добра срећа би-
јаше. Владимир као ишо је у миру ми-
ран, шако ши је сад, као да је под о-
ружијем одраспао, час на једној час на
другој спрани бијо. Но докле је он
још на левој спрани гледао Рељковићу
да помогне, на десну спрану навале не-
пријатељи, погине ши шу војвода Мир-
ко и шако нас оцепе једно од другога.
Ону спрану без војводе најпосле узбију
и рашпиркају; ми са ове друге спране
шаки краља опколимо. Ту ши је било
клања — Наши се војници бранише,
као да си 'љушој зверки ишпенце опе-
ши шео. Тако бранећи се допресмо ду-

бље у Бугарску до ове горе, ди непри-
јашељи изгубише вољу више нас гониши.

Први војн. Верујем, јер многи
још и сад подалеко од нас зазиру.

Трећи војн. Тако ево већ чеш-
врши дан, како нас овде зашворене др-
же, знаду зар да ћеду нас напоследку
глађу моћи помориши. Ал и нек све
пако буде, немојте браћо, да ропће-
те на свог краља, кои гледи нашу не-
вољу, а поред наше своју заборавља.

Први војн. Не говори ми шо ви-
ше, јуначе! Ја душе ми и нећу. Зла-
пше су мени речи мог умирућег оца
„Синко, рече, љуби Бога, цара и опе-
чеснво“ досад ји с ума смешуо нисам,
а и док живим, нећу.

— Чује се рог —

Трећи војн. Слушај, на ноге сви,
сваки на своје место, па што Бог и
срећа даде.

Сви. Што Бог и срећа даде.

— Оду на све стране —

П О З О Р И Ј Е II.

— Владимир долази —

Јесам ли добро чуо, рог објављује
долазак војводе мога, шу је дакле рје-
ши-

шишелни час судбине моје, и — не ве-
 ре ми опечесшва судба давно је решена
 — — мир царству, покој косшима сво-
 ји праопаца даши, је су велике дужно-
 сши, којима се од злалне колевке при-
 викаваши треба, јесш дело велико, ко-
 је и да се живошом купи, скупо се
 плашиши неће. — Суд и освеша десни-
 це вишње још глави његовој непреши, а
 освеша, коју сам држави мојој дужан,
 не да се на дуга времена одлагаши; за-
 шо великуј још зарана душманине, што
 си ме моји верни, као цвешуће дрво до-
 брошворни грана лишно; изићи ми сам
 овамо у поље, па нек свешо правосуди-
 је измеђ нас двојце рјеши, које ће и
 моју десницу у одсудном часу укрени-
 ши. — — Ал оће л' срећом опојени по-
 бедашељ предложенија онога примиши,
 ког већ као свог роба смашра? — Те-
 шко — шешко, — и онда ми оспаје
 један једини пуш, на ком ми погибел
 слашкој слободи а и живошу грози;
 (шешећи се) ал мој ће род ово дјело у-
 меши цениши, он ће спомен мој чешшо-
 ваши, самог ће ме нушрењи судија за-
 шо подпуно наградиши. — —

П О З О Р И Ј Е III.

Владимир Љубивоју на сусрет —

Владим. Добро ми дошао, Љубивоје.

Љубив. Боље ме нашао свешли краљу.

Владим. Ти си ми здраво поранијо

Љубив. Јер сам знао; да ни зоре данас у поспељи дочекаши нећеш.

Владим. Говори, какви су гласи.

Љубив. Добри су гласи, да се оружамо, па ил срећно да пробијемо ил храбро да изгинемо. — А зар сам се ја чему више и надао, и само ме је твоја заповест могла наперати, да душманину другојачије нег с мачем у руци говорим, да краљ мој живиш у опасности баца, а код мене живог.

Владим. (шијо) Правда би победу одржала мој Љубивоје.

Љубив. Сојуз би са сашаном по учинијо, да правда подлегне, и да ми сироме осшанемо. Ху, спресам се од те мисли. — Шша сам онда осећао, кад сам му ја по изуспашни морао, да „Владимир њега на мејдан зазивље, да шако судбу једног народа са сабљом у руци

руци одсуде. " Бесомучно л' ти је то
 голобрадо момче, подсмевају ћи се, ре-
 че Самуило, заиста у другом случају
 научио би га кога зазива, ал сад ди он
 нишпа изгубиши нема — — не, — не,
 ја ћу овако с прекршеним рукама
 причекати, док моји неколико момака
 шу шаку људи побију, и мојим ногама
 оно далекочувено јагње доведу. „ Већ
 ми је сама рука за мач увашила, кад
 сам се још у добро доба сешио, ди
 сам, ал с шим зажежена вапра освеше
 у мојим прсима није се угасила, ха,
 сад неоклевај више краљу, већ ајде,
 да му шу ругу на челу изрежемо.

Владим. Њему срећа још сесприн-
 ску руку пружа, ми му судије биши
 неможемо.

Љубив. Ал можемо се освешати,
 док нам је оружија у рукама.

Владим. Па слепо изгинуши, по-
 кор и јад опечесиву нанеши. — Ах,
 има још један пуш, да се верна крв ба-
 дава непросипа.

Љубив. Вере ми, ја другог пуша
 незнам.

Владим. На мени сад спов, да
 кад ме гордељиви победишељ као деш:
 пре-

презире њему толико одрасиан, и велик се покажем, за вас све себе жершвујући.

Љубив. Шша, зар се ши мислиш, код нас живи предаши?

Владим. Кад Самуило толико на мени полаже, лако е мој Љубивоје у залуд умрени, ал шешко је одговора даши о проливеној крви; нећу ја да шу на својој души носим.

Љубив. Ха краљу! шо је нож шшо ми живом ушробу пара, зар да се ми без шебе међ Србље врашимо? Зар да на нас народ као на издајице прешом пружа? То ши ја дочекаши нећу.

Владим. Ти ћеш роду јавиши, да сам радо и весело у душмѣнске се руке предао, кад сам толике главе мојом једном заменуши могао.

Љубив. Сшани, молям ше, непераж ми суза из очију. — Како ћу ја моју славу прегореши, негинући за шебе у пољу јуначки.

Владим. Не пишај онде својељубије за совеш, ди се о опшшем благу и пожершвовању самог себе говори, него к свом сопшвенном укрепленију баци мисли своје на крошку науку чисше

нам-

наше вере, па ћеш видиши, да има један цар царева, праведни судија, који о дели човечији боље судиши уме, него смршан човек.

Љубив. И баш зашто би драговољно умро — ал овако он ће ми судиши, што моју дужност нечиним.

Владим. (заповедајући) Сад је твоја дужност моју заповед слушаши. Грех би и бијо милосрдије божије колико искушаваши. Сад иди, зови ми војводе, да вам последњи благослов дадем.

Љубив. О на што ме гонити краљу!

Владим. Иди неоклевај. Крепко спси моје намерење и шако ми једног Бога од њег одспушиши нећу : више ни ваше синовње молбе, ни слашко чувспво к лепој слободи неће кроз моје уши продрети. (к њему, који још спси) Иди — иди —

Љубив. (У оду шајно) Ха Љубивоје нећеш ниши руке скрспити.

П О З О Р И Ј Е I V.

— Владимир сам —

Љ Још да ше једанпуш погледим бели свепу, још сам ја слободан, још сам

краљ; ево су ове руке још слободне; њи не шише грдни ланци вечитог ропства, и оне скакушајуће пшичице глас, још ми буди меко оно чувство за овај лепи свет, још ми не звоне уши од звекешања љупог синџира. — Сладак си ти живоше, но и сва је твоја сласт једна слобода, колико л' си без ње горак и чемеран. — Зашт ми, Боже, не даде бар онде умрети, да око мене спрашно мачеви севаше, да се моја крв с верном оном крви смешта, да попомак име моје поред други јуначки имена спомиње. Колико л' ми је сад теже свему збогом рећи. — — Ах куд сам ја зашао, ах, црв један прам шворца се подигао, ког је непоспшима премудрост разне пушове смршним определила, проси ми, велики боже, далеко ме у заблужденије ова слашка одведоше чувствва, која обајашелна садашњост у мени породи. (к сунцу окренуш) — Тебе ја гледим доброшворна звездо, сведоче велике славе и савршенства твог создашеља; показашељу судбе човечије, златни зраци, предшече твог доода, златне пред шобом плаво небо, ти сад из јаркошкане посшеље успајеш, да оконча

чавши пуш швог определенија на западу
 починеш. Какав рај спвара се у прси-
 ма мојима при погледу швом, ово чез-
 неће у мени подиже ме на ипри крили
 кроз овај проспор, преко све овдашње
 времене шуге и невоље шамо у ону спо-
 којну неизмериму даљину, шамо у по-
 жељену безконечност времена. Шша ме
 држи још овде — о један образ у овим
 прсима зашворен; ал шај ће самном и
 погинуши — — сад дакле сам се свега
 опроспијо. — — А ши мило опече-
 шво на ким оспајеш? — Неће ду л
 раздори власпољубија швој цвеш одки-
 нуши. Да неузпражи јадно Српче свог
 оца, а жалосна невеста свог заручника
 по сокаци крвљу попрскани. О покри
 се могућа будућност оку моме (скине
 шлем, подигне руке к небу) Ти ког
 су дворови шамо превише звезда, ког
 будно око пази на свако своје создање,
 ког и најмањи црвак, као и највеће
 зверење и словесан човек слави, ког се
 висока мудрост како у капљици росе,
 шако и у шаласи неизмерног мора о-
 гледа, погледај на мене овде у прау ле-
 жећег мрава, прими под крило швоје
 драго ми опечешво, прими у руке шво-
 је

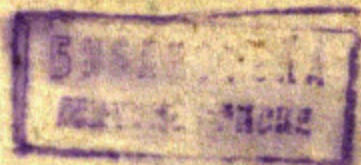
је и судбу моју. (сад шијо спане се молиши, војводе дошавши овим позоријем пронуши и сви поскидају шлемове и благоговјејно спану)

П О З О Р И Ј Е V.

— Владимир — Љубивој — и Војводе —

Владѣм. (Доникле гледи на њи, после шијо почне) Мене је после оца мога вечно промишлење сподобило на високи спепен преспола Српског поспеша се, и у моје руке судбу милијона људи предаши; но судбина ме није зашто над собом узвисила, већ ме је подвргла шпрогом рачуну о повереном мени народу. — Ја сам испина у злашни моји снн цвешућу будућности гледао, и мени се чинило, да ми је анђео хранишељ завесу, која будућа шавна времена покрива одкријо, да сам род мој узвишен над многима гледао, видијо сам, да доброшворни плуг пусше долине у обишајема рај преобража, да безбрижан паспир свирком својом уз песму шпичица зелене гајеве оживљава; видијо сам чесне спарце на западу свог живоста унучадма својима о слави бивши краљева

љева преповедаши; чуо сам, да се у
 великолепни храмови слашким обаја-
 шелним пјенијем превозноси име једног
 шроличног сушшесшва; његовог боже-
 спвеног сина спасишелна наука, про-
 гналаје шаму, и низвргла владу белог
 и черног бога, донела са собом просве-
 шшење, сјединила је све различне обра-
 зе високог владичесшва, Перуна, Ви-
 хора, Ладе и Коледа, у име једног све-
 могућег Бога, ком је милија мирисава
 смирна и шамјан, нежели грозне жершве
 човечије крви, ком је повољније смире-
 но и скрушено срце, нежели мучење
 вопспвеног шела, и скошско пред о-
 бразом његовим ваљање, с шим су се
 улила мекша и свешија чувшва у гру-
 ди рода. Друге свезе посшале су измеђ
 оца и покорног сина, слашки узи све-
 шији посшали су, шшо су кићену не-
 веспу за Србина везали; ја сам у ово
 волшебно огледало гледећи често са
 свим занеш многе срећне дане имао, ал
 ево сад немило ми се сан прекида. —
 Оно ће своим шокком све се шако и зби-
 ши, само шшо моје око неће знаке ра-
 досши на лицу народа чишаши, само
 шшо уво моје неће песму славећи гуса-
 ла

ла чуши. (дркћућим гласом) Ово је последњи мој с вама сасшанак, већ последњи пуш ваша драга лица гледим, и шу чесну седу косу, које би се свака длачица радо за мене у својој крви ваљала (војводе пошргну своје мачеве.) На спрану со шим, по последње напрезање изумируће снаге мом намерењу неводи, нек споје ваши мачеви мирно у корица, на другом меспу огледајше ви ошшрину њину, сад ће вам се миран одлазак у Србију допусшиши.

Војвод. (у прекомерној жалосши) Смилуј се краљу на ове сузе у овим мушним очима, немој нас сад шако ошпаљаш; данци су моји овог живоша скоро сви исшекли, шпа ћу рећи Пешриву, кад се у другом свешу сасшанемо, па кад ме за шебе запиша, на самрши је он шебе мени дао на аманеш, зар ћу ја шако завеш мој извршиши?

Владим. Мирна у шом нек је швоја савеш, ши си подпуно учинио, шпо ши је наручено било. (погледи на небо) Душо оца мога, која сад из бољега свеша на нас гледиш, ши видиш моје намерење, ја га разрешујем сад од његовог завеша; негњевај се на њега.

Оба

Оба Војводе. (клекну пред њега) Не чини шога краљу, не парај нам срца наша, о буди милосшив.

Владим. (окрене главу) Успајше, шог позорија гледаши не могу. — Ал ко ће искаши од мене, да ја очевидац смрши моји војника будем, да ја ладним срцем гледим оне ужасне знаке глади на њином лицу, која ми ушробу шрза; и још су њиова усша нема, бледе су усне к свакој шужби зашворене, ал овај поглед к небу, онај умирући поглед више значи, нег што би се изговориши могло. Защо проклетш бијо, ко би ме од мог предпријашија одвраћаши шео. — Или закшеваше да вас моја заповеси шамо на непријашељска копља понабија? шта би ја сошим учинијо, што би вас од ове шијо милеће смрши опргао, па наочигледце на вашу касапницу извео? — Не од овог самовладичног закшевања грозисе у мени душа моја, коју шоико својељубије обладало није. Већ чујше советш краља вашег. — (преће к Љубивоју) Твоје мужешшво и швоје правдољубије познашо је и мени и народу, кои ше као и мене љуби, чуј, што ши сад налажем,

жем, јер Бог зна оћемо л' се игда видиши.

Љубив. (горко смејући се, у себи) Оћемо ако Бог да.

Владим. Ти ћеш се врапшати ошечешву своме, пи ћеш меспо мене шамо царовати. Брани народ наш од сваког врага, ал нек пи срећа неслужи зашо оружију швome, да се швој барјак на бедеми даљни градова вије, већ да задржиш мир у земљи својој, да људи на сами себе веће вниманије баце, и своје силе памешнијој цели управе, шако ће се развиши цвеш ошечешва нашег, шако ћеш пи оно роду дароваши, о чему сам ја негда лепо сањао. — А кад — (задркће гласом) ако шо божија воља буде — кад чујеше, да сам преминуо — —

Љубив. Не даље, молим те, (списне песницу) до шог доћи неће, већ ако ја пре шебе одем на онај свеш.

Владим. Проклеш бијо и онај, кои би зашо освеш на Самуилу шражијо, кои би војску купио, па крвлио, коју ја шoliko шшедим. Срећа је душману послужила, ше је до овог дошло, ал зашо мој живоп није у ње-

говој, већ у божијој руци. — (Војвода-
ма) Ви сте чули вољу и заповеш кра-
ља вашег, будише му сведоци пред на-
родом, па сад дајше ми нашо вашу
руку.

Војвод. (пруже руке) Свеша бу-
ди воља швоја.

Владим. А ши Љубивоје?

Љубив. Веран, веран до капље
крви (пружи руку)

Владим. Одише сад ближе моји
верни, да у вама цео рсд мој загрлим,
да вам благослов дадем, ког ми мом
народу однесише — (једног по једног
загрли, ови очи рукама покривене држе)
просише ми, ако сам вас неопећи и
кад увредијо, (ражаљен) споменише се
мене; опоменише се на овај час, као
што се спомињеше оног, у ком је мој
опац с овог свеша опашао. — Сад ајде
одпрашише ме до оног брежуљка, ша-
мо ћу вам последњи пуп збогом рећи;
па оданде сваки на своје судбином од-
ређено месно. — (поспојано оде, оба
војводе полако за њим)

Љубив. Чуј Боже моју кљешву,
да ја мом намерењу невере учиниши не-
ћу, јал ова десница њега освешила, јал
сува

сува осшала, не дао Бог те шињом икад
верну љубу загр'лијо, ако б' клешву
своју саломијо. — (оде брзо)

П О З О Р И Ј Е VI.

— Соба у двору Асена —

А с е н.

Овде сад мало да оданем од поли-
ког мог зноја и шруда. — Да мени сре-
ће љубимцу још се усудују ова јадна
сшворења пуш препречиши! Ха! пре-
спани срце тако плашљиво куцаши,
сами су себи судбу своју одсудили; гром
у магновеном свом спремењу све оно ра-
зи, шшо се на његовој пушањи здеси.
Тако и важни човек, ког вољу неогра-
ничава мр'ско спање опредјеленија, но
кои осећа, да је за нешто велико овде
на свешу, да дјешшо своје вољом ша-
мо само управи, ди ће свешом собшве-
не своје важности заблешши. — Да-
кле Радован орган онај ропшајућег на-
рода нек се скида с овог свеша — —
шужећи народ; чему се шужи? Ову ма-
шину један само одважан човек меће у
движење, зашо овакови занашлија, нек
се

се шепа с мога пуша. А народ ће занемиши, њему ће само дозвољено биши, једним шек шрзањем своју бољешпицу показати, као што овца чини, кад јој пасшир сприжећи вуну кожу заде-ре. — Спрашмимир био је онаки шочак у овој целој оправи, кои се по мојој вољи није окрешао, зашто напоље и шњим. А овај Владимир — — Ах Косаро! Косаро! ова вапра у моим грудима, коју си ши запалила, ова владајућа жеља у мени из пра до независмоси себе подигнуши, могла би поспупак мој оправдати. Ал шша ја себи поученја чиним, ја што ођу, што мора биши. Само никакве весши још, шша што чини Звонимир, што он недолази — какав је што ђд. —

П О З О Р И Ј Е VII.

— Асен и Звонимир —

Асен (на сусреш) Шша је Звонимире? Шша све после мене свршили? Иде л Самуило напраг? Јел попукао душмане — погинуо Владимир? — или —

Звонимир (мрачно) Толико се посла у крашко време неда свршиши. Био је војвода Љубивој код краља.

А сен. (ушицајући му се у реч) А, бијо је велиш, просијо, молијо, шо је лепо било за Самуила позорије, поносишог Љубивоја пред собом, молећа видици, шолико сам шпешовао, шшо онде ни сам био, да знаке царске милосши шаки у онај пар примим.

Звоним. Те ћеш ши досна рамо и примиши, јер Владимиру је срећа немило лећа окренула.

А сен. То је по нашем плану, ком се и она верна биши заклела. Ал краљ молећем Љубивоју — —

Звоним. Овај је у шолико молијо, шшо је вишежки краља на мејдан зазвао, да са супарником своим борећи се, њи двојца раш прекину.

А сен. Кад би Самуило без памеши бијо, и кад нас не би било, шо би он учинијо, ал овако враши се онај жалоспан нашраг —

Звоним. Није вере ми жалоспан, но с поносишом упорношћу дичећи се зар јуначким свога краља срцем, дигне очи, из који мужеспвени поглед сеце, па са збогом оспај, оде; ја сам пришом познао, колико нама једном мо-
ћи

ћи треба, да само поглед онаког човека издржаши може.

Асен. То су спрашила депинска, људи ваља с другим спварма да се занимају, само заш' се неоконча једанпуш ша спвар.

Звоним: Какав би конац ши шој спвари желијо?

Асен. Оно што сам желијо, шо сам и добијо, ово сад како се сврши да сврши. Ти знаш, да би Владимир Косару добијо, а шо није пребало да буде, док је на мени главе. Јер Косара је после власни други идол, кога ја обожавам. Дакле шо пријашељсшво морало се разкинути. Спрашимир бијо је други предмет, на ког сам ја мрзиши морао, јер докле је он онако високо спојао, нисам ја могао глобе на народ мећаша, а со шим без новаца, како би ја доспео мојим великим предпријашајама, шша више спојао ми је пред очима као расрћен аранћо пред врапи-ма раја, не ме је као грешника од сваког мог пожелања одбијао, зашо стрмоглав и шњим.

Звоним: Ал ће ду шужбе народа до самог краља доспеши, па чим ћеш ти своје дјело оправдати моћи?

Асен. (пљескајући га по рамени) И своје не само моје (Звонимир се ужасне) Не ужасавај се зарана, сићи доле у шавницу, да видиш, како ја о безбедности нас двојце бдим, тамо ваљда се још пуши крв Радованова, ком је овај час глава од рамена одваљена.

Звоним: (плаовишо) Ха мучи зве — —

Асен. Тако је морало бити, пак сад оди, да се малвасијом мало оправимо, чекајући веселе гласе са бојнога поља.

Звоним: Не — не, ти ћеш ми и моју крв изсисати. (шргнесе)

Асен. Гле ти бунцаш Звонимире! Куд си се занео, нек те орабри господарство над Рамом, за које ти добар споим. Оди, сад се срећним држим, оштре заповесни на поглаваре запечати ће усна сваког бунтовника к роцшању, заслуге моје високо почињује Самуило, Косара моя, и — ал да не дирам гусно покривало идући времена, за своје слабо око и шако нису. Оди,
шшо

— каже да су Владимира опколили —
сирома Владимир.

Мара. А за што се раздвоише Самуило и Владимир, кад је Владимиров ошац са Самуилом у лепом пријашељсшву живио, па што се пријашељсшво и на сина било пренело.

Косара. Све је најпре лепо било, ах ја сам најпре лепо сањала, но и све као сан прође, и чини ми се грешна у Бога, да је свему шај Асен крив; јер од како се он увуче у милост код мог оца, одонда се он са свим променуо. Најпре све мрачнији и зашворенији биваше Спрашмир, краљев разговор шњи-ме све краћи и ладнији; преспаше се при распанку руковаши, докле на један пуш Спрашмира просијаком неучинише. — А Спрашмир је мом оцу свагда добра желио.

Мара. Ах ја сам већ из полики усша жалбе о шоме чула, сама полико јачине нисам имала, да оног спарином опешшана добродјешелна спарца у просијачком оделу видим. Па сад што се на доброг Владимира оружају, шежко да им он повода даје, кога полике земље фале. — Ја га видила нисам.

К о- }

Косара. Ниси га видела? О како да ти опишем његово мужеспвено лице, на ком се две румене ружице са белином надпицају, како благу вапру његови соколони очију; пребало је да си га видела на његовом коњу вишезу, да познаш његов вишки ал крепки спрук, чини ми се, да још чујем оне његове речи; али поглед онај сесприце ниши га заборавиши могу, ниши га описати знадем.

Мара. (у себи) Запо си ти немирна сирота Косаро! (јасно) Дакле нишо им сад би, ше један на другог рашном руком пође.

Косара. Не знам ти казати, опом оца упишати ни сам смела, нег колико сам из Спрашимирови речи разумети могла, Асен је нож из мећ њи бацио, јер једном идући Спрашимир из собе сам собом говораше „шако је кад се пузећи ласкашеља совети слушају, свој се народ коље, а шућ се преко сваке правде узнемирива.“ На крашко после шога буде Спрашимир операн из двора, и ја чујем немилу веси, да је раш са Србијом, шамо је мог оца Асен одпрашио, а за мене више весе-лог дана било није.

М а р а. Немој драга Косаро све на зло слушиши, разведри се сад, још ће се све на добро окренуши.

К о с а р а. О по би и ја сама радо мислила, ал неко ми слушење срце у прсима препискује, и ја сам се тако нешто разжалила, да би горко плакала, ал сама не знам зашто.

М а р а. Немој Косаро, разперај те мисли, ајде да се прођемо, ил ено мале Анђелије, да је зовнем, да те њеним говаркањем разблажи. — (викне) Анђелијо!

П О З О Р И Ј Е IX.

Пређашњи и Анђелија.

А н ђ е л и ј а. (још иза сцене) Ево ме ја шрчим, (дође с кишом цвећа) виш ја сам и цвећа набрала. ((Косари) О па ти си невесела ћери царска, што си се шако жалосно поднимила, погледај на мене, реци ми моја лепа Анђелијо, као што си и досад чинила, ево ћу ти ја поклатиши сво ово цвеће (проспе јој цвеће у крило)

К о с а р а. (гладећи је по глави) Зашто ти волеш, да сам ја весела?

А н.

Анђел: Јер те милујем као и моју мајку, више нег и какав шарени цвеш, ил злаћени камен, што ми на поклон дајеш. Мени ево виш сузе на очи ударају, кад си ти невесела.

Косара. (милује је) Лепа моја Анђелијо!

Анђелија. Моја мајка вели, да ћеш ти једнако весела биши, јер Бог ће теби сваку срећу даши. Он ће теби једног доброг, лепог — —

Косара. А за што ће Бог мени срећу даши?

Анђел: Запо, јер тебе Бог милује, шако ко што и ти моју мајку, мене и друге људе милујеш.

Косара. Како ти знаш, да ја тебе милујем?

Анђел: Тако, јер кад су моју мајку зли људи поробили и мог оца убили (кроз плач), онда моја мајка ни коре леба није имала, већ је просиши морала, и ја тек што нисам на њени ледени груди у оној цичи скапала била, онда си ти моју мајку дала одвеси у ону башчованову кућу, те се тамо огрејала и наранила, па си мене после кад сам већа посшала често миловала и

говорила, да сам швоја Анђелија, зашто ће те Бог и одариши с добрим —

Косара. Које по теби све пре-
поведао?

Мара. Пусши сланка сеспро, да ши ша депинска љубов швоју судбу про-
рече, коју ши заиспа ни најпамешнији
испинишије казаши незна.

Анђел: Онда ћеш ши мене к' се-
би узеш, па јаћу те шако испо ми-
ловаши као и сад.

Косара. (шијо) То је шек жеља
швог невиног срца. (дадејој нешпо.) На
па иди мајци швојој (Анђелија узме и
опрчи).

Мара. Асен — Асен —

П О З О Р И Ј Е X-

Косара, Мара, Асен, и Звонимир.

Асен. (ишпо) Веселе весши, ево
нам краља пред капијом Орида, весели
се Косаро, с победом враћа се Самуило
напраг. О предвидијо сам ја ову сла-
ву, шпо се сад по нашим граду од
једног бедема до другог као громовни
шресак из шисуће грла ори. Изићи Ко-
саро, да видиш дивоше, коју још видя-

ла ниси; ено ши шамо оца славом увенчана, ди средом умиљеног народа језди, њега гомилама робље доведено праши, и уз њега онај обожавани Владимир месо Скипшра љушим синџиром украшен. Шша је теби Косаро? Ти споиш као окамењена, ши се мењаш (пређе да је преваши).

Косара. (нагне се на Мару полагао) Браниме сеспро од шог звера.

Мара. Осшави је Асену, она шoliko поднеши неможе, сад ће њој боље биши.

Асен. Носи Маро, бригу о њој, јер се ошпац своје љубимице зажелио; ајде Звонимире замном, да пред краља идемо, он нас знам већ очима шражи, (у одлазку лагао) шша чини прекомерна радосш, а још док дозна, да сам ја шо све шако лепо скроио, вошшину оће ме милосшиво погледаши (оде).

Звоним: (за њим) Иди проклешниче, у швом окружију мора сваки цвеш клопуши (Косари) Орабри се ћери царска, биће у време своје онаког човека, кои ће спрелу из гусшог облака на своју навући главу, да швоју сачува (оде).

П О З О Р И Ј Е Х.

Косара и Мара.

Косара. (дижући се из наручија Марина) Ах јел опишао?

Мара. Успај Косаро, да идемо пред оца швог, његово око сад преко измешаног народа овуда блуди, да своју јединицу види, изићи му весела на су срет, круниши му његове шолике шруде, заслади му дешињском љубови његов садашњи покој.

Косара. Како ћу ши Сеспро једно на срдцу; а друго на језику имаши, како ћу весела, лицем биши, кад ми је душа болесна.

Мара. Сабери се колик и кад можеш, бог ће добро даши.

Косара. (шужећи) Јадна шешипељнице — кад ми не би Асен очину љубов украо.

Мара. Ено су се изкићени грађани по сокаци скупили, ено блиспају се копља, ширесе барјаци, шу је већ војска, шу ће и краљ биши; ено ди му се у оној чесшини драгоцена перјаница вије, видиш ли га Косаро на високим коњицу како поносино јаше.

Ко-

Косара. (мушећи очима којеку-
да) Ено — ено — Ах ша ено и Влади-
мира гвожђем окована — оди Маро, е-
шо ји ди већ у двор уђоше; не могу
ши пред оца изићи, ноге су ми малак-
сале —

Мара. (вукући је) Ајде, време
је да већ идемо. (оду)

П О З О Р И Ј Е XII.

Двор краљев.

— У двору и ван њега многи народ иску-
пијо се — војници у многим чешама
под различни барјаци, полагаано средом
народа иду — њиову песму свирачи пра-
ше — подалеко види се Самуило вели-
чеспвено на коњу свом седећи — Њему
са обадве спране Асен и Звонимир и
други дворјани — За њим Владимир у
окову поспајано иде — Други робови
сљеде — Ред закључују опеш војници
— Напред чак пред војницима кроз на-
род прчу шелали, из свог грла вика-
јући: —

Један шелал

Сад на ноге и спаро и младо
Занашлије пос'о осшављајше
И шежаци амо пошедице
Накићени момци и девојке

По-

Понесише до пред краља цвеће
 Диж' народе вику до небеса
 Нек с' разбију под небом облаци
 Нек се ори слава многоспручна
 Од запада до ишлока сјајна
 Топла југа до севера ладна.

— Неразбориша вика народа, свирке
 и песме војника у једној смеси прекину му
 реч —

Други шелал

— на другој страни —

Божја помоћ и краљева срећа
 И јуначко у пољу борење
 Задобише од Србије краља
 Дадосе га Самуилу краљу
 Он га баци у окове љуше
 Да му држи узенгију злашну
 Злашном чизмом кад на ђогу скаче
 Кад се пење и кад се силази:

— Опет вика прекине му беседу —

Први шелал

Бог помаже ком помоћи шреба
 Да над многим он њега узвиси
 Сви народи да од њега спрепе
 И ропски се пред њиме клањају

Да

Да му име међ другим се свешли
 Ко на небу јушром рано звезда
 Да се прича и свуд преповеда
 И разноси од уста до уста.

Други шелал

Краљ се враћа из поља јуначка
 Собом води робље свакојако
 Носи благо из земље Србије
 Да украси храмe и дворове
 И бугарску он уреди земљу
 Међ својима саде да одане
 И заслади зној и шруде своје
 Мирно живећ у народа крилу
 О његовом бринући се благу.

Перви шелал

А на ноге и спаро и младон
 Громким гласом песме распевајше
 А на славу краља и народа
 Нек се оре брда и долине
 Тврде спене и лугови гуспи.
 Пошечише сад предъ краља свога
 Превацише коња испод њега
 На беле га ви примише руке
 Царском ногом земљу да недирне

— Сад приспе и Самуило — Одабрани од народа скину га с коња, и однесу на једно кадифом посшављено место —

Самуило. (спази Косару) Драго деша, ћери моја, од кад ше видијо нисам.

Косара. (полагано пређе и пољуби га у руку) О љубезни оче!

Самуил: Твој се ошац шебе и дома свог зажелијо; давно је шо, од кад сам ошишао. Ал зашо погледај плодове шруда мог, видиш ћери онолико робље, шшо је свилу и кадифу са љушим гвожђем променуши, па из даљне земље замном поћи морало. (Асену) Ти награду царске милосши млогосшручно заслужујеш, дакле видићеш како ше победише њ богашо сад одариши може, кои је за крашко време границе свог царшва шако далеко распросшранијо.

Асен. Ко се може о силни победишељу швојој громовној руци прошивиши, пред шобом савијају народи враш свој у јарам поданшва, од швог сшра падају спене и градови, да и само јаросно море на швоју заповесш замучи.

Самуил: Ево чим сам дјела моја увенчао, (на Владимира указујући) погле-

гледајше оног, што ми тамо нуз коња иде, судбина га је за грехе његове мени у руке дала.

(Сад се вика војника подигне)

Владим: Мали си ти краљу Бугарски, да на земљи самовољни судија будеш, заборављаш, да се величаш оним, што ти срећа даде.

Самуил: (презришелно) И ти заборављаш, да си саде роб мој, да у мојој руци твоја судбина стои, јер ко може од мене о теби рачуна искаши?

Владим: (погледи на небо) Онај мој и твој цар, на чији ма, ти си само пра и пепео.

Самуил: Преспани сад пред твоим Господаром шако говориши, робу једном ни мало неприличују те упорне речи, већ сави се за времена мојим ногама, проси милост и помиловања, да себи што одлакшаш.

Владим: Једа ли ти сву срећу човечију ван њега полажеш, и ако у твојој власи стои мене на један камен прековаши, мојим ударом вољно движење забраниши; можеш ли ти моје мисли за једну почку везати? — блаженство што моја душа себи спвара, са-

МО

мо се шњоме заједно од мене ошепи
 може, — ни су веруј ми сви они прави
 робови, шшо ланце носе, ниш сви опеп
 слободни, шшо се оковом подсмевају.
 Видиш, како си се променуо овим срећ-
 ним случајем, голем си спрам други
 спворења, свепи је малено, сам облаке
 главом додираш. Ја шаку срећу не би
 себи желије. — И бар да је поспоја-
 на ша обожавана срећа, ал ни длан о
 длан ударијо ни си, ал шо несшане оне
 грдне свеплоспи, шуга и покор шеша
 се по развалина чудноваше величине, па
 онда шежко среће почишашељу Ја ше
 жалим Самуило!

С а м у и л : (разсрћен) Дакле кад
 мене жалиш, и ши одсад сам себе, ево
 познај владу моју, којој се ругаш, (на
 војнике) Водише га шамо, ди свеплог
 дана видиши неће у дубокој шавници
 нек му шишпе окови шо меко шело,
 сув леб и вода, нек му буде, царска
 рана.

К о с а р а. (Мари шијо) Ах!

В л а д и м : Немоћни човече! Гори си
 роб своје слабоспи. — Види, како је
 крепак онај, кои шврду веру у Бога држи.

(оде)

(оде с војници, поглед пун милошће ба-
цавши на Косару)

С а м у и л: Ха, укроши глад и вре-
ме и самог љушога лава, а да л' неће
слабе човечије силе. (дворјанима) Заспо-
мен овог дана нек се чини весеље у мо-
им двору, сиромаси и богашци нек се
лепо угоспе, да се по свом царспву
преповеда. Оди Асену са мнош, народ
нек се весели, (оду с други дворјани)

Т е л а л

Ајде двору весели народе
Поседајше у гомиле чеспе
Ошимајше сунцу на заоду
Изнеће се господска вечера,
У кондири злапни црвеника,
Поишајше док се пени вино,
Док не сине месец и за двора
Ил незовне зора почиваши.

— оде напред зазивајући, народ за њим,
док се почишавом двору нераспе.

П О З О Р И Ј Е XIII.

Косара и Мара

К о с а р а. Ах драга сеспро, да ми
је на швојим верним прсима умрени,
свеш ми је и шако шавница.

М а р а. Немој губиши надежде Коса-
ро, ни је швој ошац онако зао ко што се
чини, још си ши његова драга јединица.

К о с а р а. То ми све ништа непома-
же, шта ћу ја једна девојка учиниши мо-
ћи, кад се он сасвим оној змији предао.

М а р а. Сноси сешро овај удар, ви-
дила си Владимира како на оне грозно
препеће речи Самуилове ни лице проме-
нуо није.

К о с а р а. Владимир је мужка гла-
ва, а ја сам слаба девојка, о кад би он
знао, (руком на срце указујући) шта
се овде због њега збива. — Ал пра-
во и велиш, онај мужеспвени поглед
шреба да ме оабри, и ако се не варам,
онај пуи милошће поглед —

М а р а. О онај сам поглед и ја при-
мешила, он нек ши је мелем на рањено
швоје срце.

К о с а р а. О немојме ни ши вара-
ши, не чини овом јадном срцу радосши,
шежко ће после бољу поднеши моћи.
Оће л' Владимир ћер свога врага мило-
спивим оком погледаши.

М а р а. Не суди криво о пошпенном
срцу његовом, ни је л' ши довољно уве-
рење она чесносш на лицу његовом
онако лепо изражена?

Косара. Јеспе, јеспе, ни сама не знам, шта говорим, буне се у мени чувшава, једно ми срце жели, а друго ушта говори. Проси Владимира, слабој девојци, која незна сама себи да помогне.

П О З О Р И Ј Е XIV.

Пређашни и Асен.

Асен. (весело) Како сам срећан сада Косаро, кад би тебе една шек искра моје радости запалила могла.

Косара. (гледа га поносило) Зашто да се и ја радујем?

Асен. То би ја из свег срца желио. Јер шта је веће благо, него кад два — — —

Косара. (уплашена). Шта ти рече?

Асен. Кад два срца, шео сам рећи, као Звонимир и Бојана његова сваку шугу и радост заједно деле. То је блажен живот. За њим сам одавно уздихао, њега сам сваким пожртвованијем купила шео, па ево мој милосиви краљ оће моју жељу да испуни, оће да ме срећним и пресрећним учини.

Косара. (неповољно) Кад је краљ напустио, оно неће ни буде; оди Маро. (оду)

П О З О Р И Ј Е Х V .

Асен (гледи за њом)

Једал је спид шпо ју сад ошера,
 ше на моју реч посшојаши нешеде?
 ошац ће јој дакле сам казаши, а с шим
 ће ушшедиши и мени унижење оно пред
 једном девојком. Ја би јој рад све ка-
 зао, ал неки спра шако ме свог обуз-
 ме, да ми речи нипошпо преко језика
 немогу. Да л' ме није разумела? Теш-
 ко да је шо, јер одрасла девојка шпо
 се шиче нагађања неки особиши спва-
 ри мајци својој ни мало неусшупа, а
 сувише још како јој се заплампеше
 образи, као рано јушром зорица. —
 Девојка је лепа, а краљева кћи, шака се
 младожењи без мираза не даје. — А запо
 је опеш оно парче земље, шпо она собом
 доноси, мршав шек залогај за моје дале-
 ко просшируће се жеље, зар би једно
 чишаво краљевшво била каква спвар,
 која за мене није, ша и данас сваки ви-
 ше од мене спрепи, нег од самог Самуи-
 ла; ал време се свему шоме оће, за сад
 ово да се по жељи сврши, на полак пу-
 ша воисшину оспаши нећу. (оде)

(Пада коршина)

А К Т II.

ПОЗОРИЈЕ I.

Дуги простор у двору — народ коједи у чопоре скупљен поседао, пије и весели се, служитељи шрчкарају овамо и онамо — подаље под једним дрвешом Певац гусле удешава — у даљини шета се Косара с Маром, око њи друге девојке — два поглавара грађанска у разговору иду све ближе певцу. —

Први поглав: Епо шакав је мој браше проси народ, незлобан будући, заборавио је сад у овом часу при чаши вина сво оно удручење, што шoliko година подноси.

Други поглав: (уздане) Тако је вере ми. Ал и боље је и за њега што незна.

Први поглав: — — — —
 — — — — — — — —
 — — — — — — — —

Краљ

Доспа сам се пупи надпевао
 У младоспи за опкладу једну
 Надпево сам до шриспа певача
 А надсви́ро до шриспа свирача; —
 Ди је сада оно време злашно,
 Ди ли жарка крвца у жилама
 Да попевам једну од милине
 И освешлам пред родом образа.

* * *

Једва сунце помолило лице
 И засјало свешу од испока
 Па позлаши небу плавшило
 И пробуди пшице на гранчица
 И зверење по дубрава шавни.
 Ал у двору Симеона краља
 Спремила се сва господа свешла
 Обукла се у лако одело,
 У доламе од зелене свиле
 Извезене и сребром и злашом
 Крашко копље и лук у рукама
 О рамени сноп пернати спрела.
 Свешли краљу сад на двор изиђе
 Господа се пред њиме клањају,
 Примише га у средину своју
 Па се онда од двора кренуше.
 Напред р'ши скоком подскакују

А за њима ловци напредују,
 Па се од њи одбијају зраци
 Сјајно коло свапе наоколо.
 Машише се сад зелени гора
 Мрачни луга и чеспина шавни,
 Повикаше и псе нагонше
 Да из ложа изперају зверје.
 Данас ловцу лоша срећа бјаше
 Неналазе срне ни кошуше,
 Веће шумом узалуду блуде
 Преко брда и преко пошока.
 Већ и подне жарко превалило
 На врућини разслабе јунаци.
 Па уморни на земљицу пану
 У ладове шанковр'и јела,
 Одма заспру на зеленој прави,
 Да с' преваше, док се и одморе,
 А кад су се мало оправили
 Клону краљу санком обладани
 И клону ши цела свиша свешла;
 Ал недрема спари војевода,
 Војевода од Трнова града,
 Веће редом свеји избућује
 И овако краљу проговара:
 „Свешла круно Симеоне краљу,
 „Ти се недај обладаши санком
 „Већ подигни чешу свуколику
 „Да зарана врашимо се дома,
 „Већ

„ Већ и сунце клони се западу
 „ Дрвље баца на далеко сенке ;
 „ Ево , чуј ме , зашто свешујем те :
 „ Ој видиш ли ону гору чарну
 „ Како ју је облак поклопио
 „ Црни облак гушћи него шесто
 „ Па шек дигди модри пламен сукне,
 „ И пружне се по дикоја муња.
 „ Дедер на час ши зашаи паре
 „ Па послушај шупњаву громава
 „ Око горе шшо лупају спене ,
 „ Под гором је зелено језеро
 „ Шшо но на век љушо и срдшо
 „ Један шалас о другога шаре ,
 „ Уку меша са буком громава.
 „ У гори је дворе саградила
 „ Љуша вила самовласшилница ,
 „ Па се људма несрећом заклела ,
 „ Ко јој год се седишшу приближи
 „ Ил омркне у планини овој ,
 „ Одведе га двору спраовишом
 „ Па намене од сужаншва лека ,
 „ Прешвори га у шпицу јел звера ,
 „ Ил да пузи по гудура шавни ,
 „ Или кука на јеловом грању “
 Још војвода у речи бијаше
 И краљ чешу своју подизаше ,
 Ал шпекну те рш'и надалеко ,

Нешто спане шушпани кроз грање
 Сви јунаци земљи прилегоше,
 Само оспа краљу Симеоне
 Помоли се из међе јеленче
 Лепо зверче злаћени рогова,
 Полетише стреле са шепиве
 Ал ни једна не рани јеленче,
 Краљ повика на дворјане своје:
 „Не спрељај ме шо јеленче бело
 „Веће жива да га увашипе“
 У шо доба у два у при скока
 Допрчало и само јеленче,
 Око краља ше се умиљава,
 До ногу му чак савило главу.
 Зачуде се сва господа шоме
 Ал краљу је врло мило било,
 Заповеди р'ше одгониши
 И дома се сада поврашиши;
 Рано пођу, рано и доспеду
 Дому своме здраво и весело.

Први поглав: (пружи му бокал)
 Бог те живијо певче, на узми те по-
 кваси грло.

Певац. У добро си се време и се-
 шијо, још мало па би промукао.

Први поглав. Пи јадан да не
 промукнеш.

Други поглав: (неспрпељиво)
 Кад одведу сад у двор јеленче?

Певац. У двору ји лепо дочекала
 Лепа ћерца краља Симеона
 Лепа ћерца млада Ефимија
 Па се она лову срадовала
 Белом руком милује јеленче
 А негледи Радоја Везира
 Везиру је по замука била. —
 Привикне се у двору јеленче,
 Свакој рани а и свакој слашћи
 Свакој слашћи а из беле руке
 Уз дјеву је свуд ишло јеленче
 Око њесе радо умињава
 На Радоја рогом попицаше.
 То Радоју замука бијаше
 Па намисли да згуби јеленче
 Ал несмедне по чиниши јавно
 Да не б' своје изгубијо главе
 Већ све мисли па на једно смисли
 Близу двора градина бијаше
 Шпо је краљу лепо насадијо
 Лепим воћем, мирисавим цвећем
 Шефшелијом и с мора неранџом,
 Он уведе у градину зверче
 Па сам пошре цвеће и калеме.
 То је цару на жао се дало

Па

Па љушишо зверче изгонијо. —
 Тек шшо краљу оправијо башче
 О пеп Везир уведе јеленче
 Па сам пошре воће и расаде.
 То је краљу врло жао било
 Па љушишо зверче изгонијо
 Овако је њему беседијо
 „Сад ши просшо ал довека неће
 Па ћеш своју изгубиши главу,“
 Па подиже шрећи пуш градину
 Трећи пуш је пошире Радоје
 Онда краљу запламши се гњевом
 Па на слуге викне и дворјане
 Водише ми шо јеленче бело
 Па му шамо одрежише главу.
 То зачула лепа Ефимија
 Љуби краља ускуш и у руку
 Да јој ошац поклони јеленче
 Краљ се склони ћери на прошење
 Дарова јој шо јеленче бело
 Да га води куда она знаде
 Да нечини шшеше у градини
 Узме дјева рада и весела
 Лепо зверче у ложницу своју,
 Да га чува да куд неизиће
 Тај дан прође и омркне ноћца
 Кад је било около поноћи
 Сину соба ко да с' роди сунце
 Из санка се прену Ефимија

Ал шу нема јеленчеша бела
 Једно момче пред поспељом споји
 Младо лепо сво у чистом злашу
 Пак јој тијим проговара гласом:
 Фала шеби лепа ћери царска
 Фала шеби на великом дару
 Опросила што си ме невоље
 Ја сам јунак из земље незнане
 Силан богаш краљ код дома свога
 Па сам једном бијо залушао
 Лов ловећи по горици чарној
 Па ме спази вила из горице
 Увапи ме и савеза руке
 Одведе ме двору спраовишом
 Прешвори ме у јеленче бело
 Па овако мени проговори
 „Дошле блуди по гори ко зверче
 Пси и спреле умориш' ше могу
 Докле каква неспасеше дјева
 Чиспа дјева непорочне душе
 Очевидне неспасеше смрце. —
 Ев' ме данас ти си избавила!
 Задржи ме као роба швога
 Волем шеби навек робоваши
 Нег у двору моме краљоваши“
 Скочи дјева са поспеље своје
 За белу га она узме руку
 Одведе га оцу у ложницу

Ево

Ево оче среће ил несреће
 Ти си мени зверче поконијо
 Сада њему ши покони мене.
 Једва краљу ши се разабрао
 И дознао све како се збило
 Врло се је шоме срадовао
 Њима двома благослов казао
 Три је дана весеље чинијо
 Па ји дома после одпусијо
 Ди су дуго срећно поживили. —
 Бог јим дао у рају насеље
 Нама живим здравље и весеље.

Други поглав: Фали ши певче, шво-
ја вешшина баш заслужује, да се нада-
леко фали и приповеда.

Певац. Ја за једну шек дику и
певам ши роде, мени је доспа награ-
де, кад ми се ши задовољно насмејеш,
шако ћу и ја сад поносишо са мојим гу-
слама дома, време је и шако спаваши
(спрема се да иде)

Први поглав: Бомеје далеко већ
око поноћи, месец је високо, ајдеште
браћо дома, брзо нам прошече време; по-
ред оваки певача ни си на време ни му-
кајеш.

Сви. Ајде да се разилазимо (поу-
спају сви и оду које куд) — оспаје
Косара са њеном свишом.)

Косара. (девојкама) Иди ше дво-
ру девојке, ево нас за вама. Оди Маро
ми ћемо овуда лагано по овој месечини
(девојке оду)

П О З О Р И Ј Е II,

Косара и Мара (на далеко стража пред дво-
ром)

Косара. Оди сеспро, овде у овој
лепој шишини овде ши слободно дишем,
о умешли чипаши у мојој души сад, на
погледу овом свеплом месецу каквим
блаженством испуњене су груди моје, да
осећам у мени слободу неку, коју до-
сад никад нисам: моја слаба рука за мач
и копље и није спворена, и сад у овај
пар оклоп би на себе узети могла, па
се ко јунак бориши; ах! ал колико
слободе немам, да ја оцу рекнем, ево
среће ил несреће, поклони ме њему.

Мара, Твојим мислима леши моје
срце на сусреш сеспро, шија ноћ и она

певца песма, могла су у мојој души породици слашка чувсшва, ди ли не у твојој.

Косара. Како је срећна Ефимија била, што га је, као што песма пева, од сужансшва избавила, ја би живиш мој зашто дала. — Знаш ли ти, у коју, су га шавницу бацили?

Мара. Ено видиш оне гвожћем изпрепечене пенџере, што овамо у плашно од двора гледе, ја сам ји до никле очима прашила, па после поћем назорце за њима, чујем звуку ланаца и шавничарово мумлање, најпоследне падну велики локошви на врапи, и ја се брже врапим.

Косара. Њега сурови људи дворе, који су за свако сажалење ошврдли. — Слушај Маро кан' да се чују ланци у шавници; и слушај, што је јек из шавнице, — што је уздисај његов, овај га ноћник овамо донесе, што ми овако лепо лице лади.

Мара. Ајде Косаро, које је што већ доба, немој сама себе које чим мучиши.

Косара. Ти ме можеш зваши? —

Иди

Иди драга, кад ти се шако поспеља
мили. Ја идем к пенџеру оном, ја
ћу шамо сву ноћ преседиши, — њему
ће лакше биши, кад није у оној глу-
вој шавници сам; — он ће осепиши, да
је једно љубеће спворење близу њега.

Мара. Слапка Косаро, ја идем с
шобом куд ти оћеш.

Косара. А ти оди до оног пенџе-
ра, спража је сад на другој спрани,
ми ћемо уво прислониши, види ћеш, да
се он будан мучи, ах! његове очи не-
ће лако благи санак свесши.

(оду на пенџер шавнични)

Бар да у ову дубљину једна зрака овог
месеца уникнути може, с шим се све-
шу нишпа укинуло неби, (меше уво на
пенџер) уздисај — — један — — дру-
ги — — (склопи руке) боже драги!
ха! чуј Маро, — срећне мисли — ја
ћу му шавнична враша опвориши, (пад-
не јој око враша) он ће {двору свом
опићи, а ја ћу ти сужна оспати.

Мара. О чему говориш ти Ко-
саро?

Косара. Ти ме неразумеш, ја сам

и досад сужне полазила, ја ћу Влади-
миру окове скуниши, макар главу из-
губила. — Оди да му кажемо, да мир-
но почива, нек се пушу преправи, да-
леко је то, а бојаше се душмана (оде
на пенџер, па говори) „драги робе почи-
зај ми мирно, нек ни нису ланци шеж-
ки, и земљица шврда, јер пре нег што
овај месец на ово месно доспе, ше би
ће љубовна рука врапа зашвора шужног
ошвориши“

М а р а. Ајде Косаро, ево се стра-
жа приближује.

К о с а р а. Чујел он што све Маро?
Можда се моје речи у овој дубљини гу-
бе, па до њега само ваљда неразбири-
ши глас допире. Оди сад, ово наме-
рење преба у мојој глави да сазре. Збо-
гом драги сужни, добру ши ноћ. (оду)

П О З О Р И Ј Е III.

Соба у двору Самуиловом

Самуило полак обучен — Асен

С а м у и л о. Још се немогу да раз-
берем, шако ми је овај чудни сан забу-
нијо

вијо главу, чини ми се још да спавам. Кад сам мислијо, да ћу лепо главу на меко подглавје спустиши, да ми доброшворни покој уморене уде укрепи, онда ме спрашила сновиђења спераше с посшеље, ја пошрчим врашима и првог кога сам видијо, швоим именом повикнем.

А сен. Јасам у свако доба, велики краљу гошов на швоју заповесш, зашо сам и пошпијо брже боље, чујући, да мене спражиш.

Самуило. Спрашан сан воиспину, ниши би ми шшо на јави ужасније биши могло. — Тек шшо очи сведем, снјемисе, а ја споим на једној високој гори, шама свуд наоколо покрила све предмеше, и ја једва прам севања муње, које су учеспале биле, примешим узку једну дашчицу, по којој би морао преко једне бездне прећи, да се шако спасем. Наишао би на даску, ал се сав укочим од спра, видећи неизмериму црном помрчином испуњену пропасш, доле у дубљини с шаким шумом ваљало је неко језеро своје шаласе, да ми чисшо уши заглуу, чујем око мене из горе урлик звериња, и већ као да

ме

ме је олуја подузела била. Наједан-
 пуш смошрим неког човека замном,
 кои испом пушањом оће, ја се сабе-
 рем колико сам могао, па дркћући спу-
 лим на даску, онај човек замном, мо-
 зак ми се спане завршапи, ја спанем,
 а у мени посшане неко подозрење, да
 ме онај замном идући с даске неспро-
 вали. Већ осепим, да ме полагаано за
 аљину вуче, сад све јаче и јаче, и ја сву
 снагу упошребим, да се задржим. Је-
 зик ми се свезао, ја само на небо ба-
 цим очи, с шим Бога у помоћ призи-
 вајући. Кад ал наједанпуш заљуљасе да-
 ска испод мене, и ја смошрим прећег
 неког, шпо оног до мене преко главе
 доле у пропасш спрми; у шим будем
 на другој спрани, окренем се да свом
 доброшвору зафалим; ал он дигне прсп
 и прешећи ми рекне: „молишва ше је-
 дног праведника и недокончано још
 швоје зло. мишлење спасла је сад; не-
 врашиш ли се ши опеш на пуш прави,
 и непоправиш погрешку своју, ова ће
 ше ужасна пучина прогушаши. То ре-
 кне и несшане га; а ја у оном недо-
 умлењу шргнем се из сна, спраом обу-
 зеш ћипим, зажелим кога у оној само-
 ћи поред себе имаши.

А сен. А шта би шај сан и могао значити, него полике премене у крашко време, срећни догађаји, велики предмети, којима се душа своја занима у једној смеси претворили су теби спавајућем из истинити швари, ушваре.

Самуило. Не, не, не може овај сан без сваког значења бити, ево ја његова следишва још на мени осећам, у мојој памети живо се претставља онога злорада, што је у пропаст спрмоглављен, осмеивање, а онога избавишеља мог строго, ужасно лице.

А сен. Смем ли ти рећи, велики краљу, да сам себи злослуп небудеш, да избацити шај сан из главе, који је и шако свагда лажа бије, а никад истина.

Самуило. То ако би и шео, не да ми се некако, и ја цело држим, да на мојој души какав велики грех лежи. Ако сам како чиме Бога увредије, скорјим временом нека се близу Трнова у горици леп један манастир сазида, нека му се земље за досна даде и панућури поклоне, не бил' Бог на молишву своји робова грешника помиловао. — А Владимир је у шавници?

А сен. На своју заповест шамо је.

Са-

Самуило. С његовим сам оцем ја у лепом пријатељству живијо; нијел' то неправда, да његов син, ком сам негда више што обрицао, мој роб буде.

Асен. Допусти мени једну реч, свешли краљу. Ти си саде у необичном душе спању, овим саном умекшаном швом срцу чини се и оно све на правда, што тек неки вид неправде имаде. Шта си ти и могао друго чиниши, него змији главу сапрши, кад се је већ ујесни шела, и —

Самуило. Дај ошом ме увери, да је Владимир цело што прошив мене умишљавао, (шише) ил ја после суда пишам, јел' осуђеник крив, ком не знам, јесам ли и судиши могао.

Асен. Чудим ти се, да ти, кои си пред војском својом једним тек погледом сваког спрашљивца примешујо, кои си у други случајеви у мишлења човечија лако догађао, сад се обмануши дадеш дешинским оним његовим прешварањем. Једна је тек опсена сва његова добродјешељ, и он се сад у својој нужди крије под оно побожије. Он себе даје теби у руке, а зашто? за свој народ? — ако ти што веровати можеш,
ја

ја немогу. У пошан зло се даље расши-
ре. Глас је бијо, да ћеш му ши ћер
швоју даши, нуз шо је умео он својом
вешшином код нашег се народа омили-
ши, свуда имаде незадовољни људи.
Ти се први њега прилепе, Спрашимир,
што ши је први до колена бијо, приве-
же се њега; Бог зна, на што шо и сад
иде. — Ал уда им свима срећа, мом
се оку шо сакриши неће, ша да у по-
следњим буцаку широког свеша што
плешу.

Самуило. На шо се ослањам,
мој Асену; ал посшави ши око његове
шавнице јаче спраже, да нас превара
венадиши, (Ода) незодовољни има у на-
роду, ја сам опазијо, да се сви једнако
нису мом победоносном дооду радо-
вали —

Асен. (у себи) Ту је ди га оћу.
— (јасно) ја ши радосш швоју нисам
мушиши шео шом испом примешбом,
а мали сам и шако ја шеби у чему со-
веша даши, ал народу шребало би, да
покажеш швој праведни гњев, пред ли-
це швоје свешло, да га непушшаш,
спрог наказашељ сваке погрешке да
будеш, он ће се шако опеш врашиши

у право поданство. А зашто би ти посшупком швоим са Владимиром грешијо? — Ти си имао праведни повод, на њега оружаном руком још за времена успаши, зашто је подкупљивао и подизао људе на шебе, свога законог цара, а нек би и шо не било; ни јел' право у рашу поред оног, кои је јачи, и ши шшо год шњиме учиниш, по правди ћеш учиниши, он ши се ни накакве уговоре предао није, а ша је испа судба млоги краљева у нашем веку била. — Чини ши оно шшо је за шебе добро, па мирна нек ши је савесш швоја. И оног Спрашимира —

Самуило. Не више, Спрашимири ми је у неко време моја десна рука бијо, он је доспа за његово пресшуплење казњен, мени је и сад непоњапно, како ми он, онај камен верности, невере учини.

Асен. Просши ми краљу, ал се дивим, да ше је овај један јадни лажљиви сан, шебе ком се сунце човечијег рода, шако преобразиши могао, да ши сада оно грдно не пресшуплење, већ безакоње, које ши је падежом препило, све са лепше, опросшишелније спране
сма-

смапраш, со шим с ума смећеш, да онај, кои се на шебе подизао, самом је Богу грешно, кои је шебе избрао, да срећу ил несрећу полике мложине по својој ћуди руководиш; — на овој земљи шебе за своја дјела нема ко шта пишаши.

Самуило. Дај да прекинемо шу реч до другога времена, за сад ћу се шрудиши, да овај сан само као какву будалашшину смапрам. Него Звонимир ди је, његово к мени привржије преба примерно наградиши.

Асен. Ако његова верност царске милости заслужује, она ће довољно награђена биши, ако му на време војводство над Рамом дарујеш.

Самуило. Нек му буде. — Пошљи га шаки мени, (погледа на пенџер) дан је и шако свануо, ја мојој милости данас никакве границе посшавиши нећу. Иди, ал се шу још на близу наћи. — (Асен оде)

Што кои човек више спои, више предосшорожности преба, да како непоклизне, с његовом најмањом погрешком скопчана несрећа је гомиле људи; ал ко ће даши ограниченом уму човечијем

чијем шако широку и даљну прозорљивост, јада л' ја могу што зашто, ако се из оног испог узрока, кои чини, да се ја задовољно себи насменуши могу, какво ди око заплаче, не, ја с пресполом овим нисам свезнање насљедио.

П О З О Р И Ј Е IV.

Самуило и Звонимир

Самуил: Твојој Звонимире, примерној к мени верности, приличује и примерно наградење и високо од свију одличије, колико својим шрудма опрада, колико и сгодно високе моје власти правлење, да свеш види, како краљ заслуге признаје, како л' спрого сваки преспуп казни. Ти си одсад војвода у Рами.

Звоним: О краљу акосам дужности мојој за доспа учинио, ја награде неспражим, доспа је мени своја милост.

Самуил: И овај дар није ништа друго, већ знак моје милости. То ши божество у прсима, што ше шако са собом задовољним чини, и нисам кадар ја с моим чинавим краљевством даши,

ши, већ прими ово, што је у мом могућству ти даши.

Звоним, То је сила, сила, ја по незаслужујем.

Самуил: Зар ти оћеш да ја своје сиромаштво познам, што једног човека одарити нисам кадар.

Звоним: Проси ми свешли краљу, ја за наградом колико нешежим, подај онима, што жељно за шим руке пружају, а ја оспајем свој верни роб на веки.

Самуил: Оспај, кога си ми бијо, ја нећу свој дужник да оспајем. То је моја воља и заповест, а ти чини по својој савести. (оде)

П О З О Р И Ј Е V.

З в о н и м и р.

Зашт спомену савест, зашт спомену овог црва, што ме непрестано гризе. — Ху, (у прси бијући се) како се овде колеба, као вапрени пако вапа око себе, да ми чисто срце оће да изгори. — Нашто ме проклешо властољубије навуче, из мирне моје домовине, из средине задовољства, које сам
ужи-

уживао, са славом, правдом спеченом, санка нема, да ми очи сведе, с поспеље ме шера Спрашимиров облик, у сну виђам заслужног седог спарца на шпаку ослоњена, спарошћу, а још више шугом обрвана, ди сирочад његову око себе жалосно смапра. Око мене леше сенке невини они жершви, које сам и ја попући помогао, оне ме гоне из наручја моје Бојане, ја се кријем, да ме љубећа душа незапина, што су ши драги, усне побледиле, што су ши очи упале. — А Владимир — — ха ша зар за мене смрши нема? — Смрш? — о она је још спрашија, њој само часпе савесши човек смело у шруло лице погледаши може. Проклеш Асену, шна учини од мене. Идем куд ме моје очи воде. (оде)

П О З О Р И Ј Е VI.

Два дворјанина (један другом на сусрет)

Први дворјан: Добар ши дан побрашме. Јел успо краљ?

Други двор: Пишај боље јел што спавао. Ноћас није оком шренуо.

Први двор: А зашто шо?

Дру-

Други двор: Сни га плаше, па неможе. Једном посукша на враша, па викну на мене „Асен.“ Незнам, јел сам пре по његовој заповести по Асена опрчао, ил сам од спра побегао, да му се шек с' очију скинем, шако је спрашан бијо на погледу.

Први двор: То ваљда је какав спрашан сан бијо.

Други двор: Сачувај боже нас кога шаки прилика; и да виш, није онако само какав празан сан. Бијо му дошао један Голијаш на сан, па спрашно звекешао ланци, и прешећи показао му у некој дублињи чишав пако, па рекао му, да ће га шамо шуриши, ако шо и шо неучини.

Први двор: А шпа да учини?

Други двор: То ја нисам могао чуши, него ваљда да се посприже, па да иде у какав манаспир на покајаније, знам да је била о манаспиру реч.

Први двор: Кад не би имао друга посла.

Други двор: Имао немао, шо је од спари времена, да краљеви на очишченије грехова промену порфиру са маншоросом. — — — — —

— — — — —
 — — — — —
 — — — — — бог сам нек нам буде
 милосшив, — — — — —
 — — — — —

Први двор: Како буде, за сад
 ме још неплаше ноћу никакви голијапи.

Други двор: Боме ни мене, ја
 као добар Хриспијанин пишам и грејем
 площ своју, па онако добро заложен,
 како у вече, шако ме и зора нађе.

Први двор: — — — — —
 — — — — — Јел шо цело,
 да ће Асен поспаши зепи краљев.

Други двор Цело боме; ал ће
 шећи пусша малвасија ко пошоком.

Први двор: Та ми смо сви држа-
 ли, да ће шо Владимир биши, па ка-
 ко се шај лисп извриу?

Други двор: Ко шеби вели, да
 се ши у шо пачаш, и зашо разбираш,
 шо није швоје знаши, ко ни моје, јер
 по нас је свеједно, ши и ја имамо свој
 насушни, па даље неиди. — — — — —
 — — — — —

Први двор: Ал ево баш народ
 нешно се буни, како чујем, ал због
 чега?

Други двор: Ћупи, ово није меспо за шај разговор; нека се буни, о мојој и швојој кожи сигурно се ниша неради, а кога се шиче, онај нек се повуче клипка. Дај сад да идемо сваки своим пушем, знаш, како Асен преза, кад види, да двоица, дигод насамо шушкају.

Први двор: Та ми ни о каквој шајни неговоримо, (шише) а ди је он?

Други двор: Сад ће биши код краља, овуд се цело јушро врзао. — Нег ко ради, шпо му драго, ја идем да краљево оружије у ризницу оставим, па сошим свршисмо. Рђу шњега чиспиши биће онда време, кад опеш узшреба.

Први двор: А ја бокале да надгледим, јер они сваки час шребају (оду)

П О З О Р И Ј Е VII.

Косара, Мара, (доци је) Асен

Мара. Косара, ши си код швог оца била, шша је? да није оно, шпо се боим погодиши.

Косара. Још и сад дркћем сешро, ја незнам од куд сам шолико

храбросши имала, да и једну реч проговорим.

Мара. Шша је, шша си рекла оцу швоме?

Косара. О кад се свега опеш сећаши морам, жао ми је, врло жао, да сам мом слашком родишељу шшогоду у мом веку одбиши морала, он је с необичном доброшом и њежношци мени говорио, ал спвар се мог живоша и ове свешине у мојим прсима пицала, па Бог ће непослушној кћери опросиши. А шша је шео? ах, шео је да ја заслугама његовог Асена награда будем. (Мара се пљесне рукама) Да сеспро; на ове речи осешим у мени наједанпуш сав мој понос, и више увређена заплачем се, и мом оцу одговорим, да сам ја његова јединица, која и другојачије срећна биши може. А кад се он шргне, сешим се, да није пробишачно, шпо више злога о оном проклешнику рећи.

— Асен дође, ал кад ове у разговору види, успуши полагао наспраг —

Мој Опац немирно спане одаши, па онда наједанпуш разжаљен загрлиме говорећи: „иди ћери моја, Бог ши сва-
ку

ку срећу дао, а ја нећу, да се моја рођена крв на мене заплаче“ па онда оде брзо у своју собу. И мени се најачао даде, али шта? што моја и мог оца жеља тако далеко једна од друге реве, а могле би се ујединиши, он и тако мени само срећу жели.

Мара. Ја сам на Асеновим задовољним осмеивању, и његовом чипавим од неког времена прам шебе владању приметила то најно преправљање, па сам у срцу зебла, да и свој опац не буде ше мисли, а кад сам чула, да ше зове, спане ми срце слушиши, ја се машери Божијој помолим, да ше од сваке напасни одбрани.

Косара. Она ме је сеспро и зашпишила, ше благосп мог оца недаде ме зверу оном у нокше. — Већ кажи ми, оће л' скоро то време доћи, да зашвореној ппици кавез опворимо; ах, она ће одлешиши, моје ће срце собом однеши, а ја, — ја, — мени како Бог даде.

Мара. Јесил' ши промислила Косаро, у какву беду можеш ши и он кроз то доћи?

Косара. О како ши шо ладно размашљаваш. — Њему ће шавница оно румено лице бледим учиниши, сјајносш очију пошавниши, ја му могу помоћи; па да размашљам, шша ће самном биши? —

Мара. Ја се боим, да се како неосујеши шо наше предпријашје.

Косара. Ти се све боиш, довека ћеш се бојати. Иза двора коњ оседлан, чека ће на њега, шавничар ће њему ланце скинути, па нек под зашшипом црие ноћи избави се своји душмана. Даље непишај шшаћемо, него да се обе Богу помолимо, да срећно двору своме доспе, оди. (оду)

П О З О Р И Ј Е VIII.

Асен (излази)

Знам ли ди сам? могул' вероваши, шпо уши моје чуше? Враг ли се сам на мене подигао? Мало му је крви, шпо њему на олшар приносим. Дај, ди су ми силе, да се и на само небо оружаном руком попнем, ил бар, кад ме душманско ово ограничије за земљу веже, да међ овим родом, овим црвма дошле

шле гњавећи ји бесниам, док ову вапру
 неугасим (гледи око себе) Да није још
 ко чуо, како Асена једно балавче пре-
 зире? ови зидови су чули, о да ји сру-
 шиши могу, да неспоје овде сведоци
 срамоше моје. Ја сам себе се сад сши-
 дим, па мислим, свак ће шо примеше-
 пи и мени се свешипи. Мисли Самуи-
 ло, да ће ми шако лако с парче земље
 очи замазати; проспра на ова жеља не-
 може се које шчим запушиши, и кад
 он своју царску реч одржао није, оћу
 ја заиспа моју. — (ода) Ил не, ово је
 много боље, њега на њу раздражиши,
 невере му сама његова крв чини; он ће
 букнуши од љушине, он ће зуби шкри-
 пнуши, па ће је сам мени намешнуши,
 каква је шо лепа освеша за мене. А и
 шшо је мени до њене љубови, у мени
 се сад и шако оно мало њежног чувешва
 у горки јед прешворило; досцем' ли ја
 мојој цели, на шшо мени љубовница,
 пријашељи, деца и сродници, и баш ако
 би со шим шшо изгубијо, скишпр и
 круна све ми надокнађа. — А оног шшо
 вели руменог лица човека, за чије ће
 се спасеније бадава Богу молиши, ако
 није шавница, оће ужасна смрш бледа

учи-

учиниши. Важност вештине треба показати, сви ће ду они редом жершве пасти, шеби сашано да добри пријашељи ошпанемо. (пође брзо)

П О З О Р И Ј Е IX.

Асен и три грађанина

Асен. Кои вас бес овамо носи, шпа овде шражише? (грађани спрашљиво један другог погледају) Ви сте рђави људи, ви о мојој глави идеше (шргне, мач) Ни један корак ближе мени, (вече) нема л' овде спраже дигод.

Један грађ: Мисмо мирни људи срдару, верни свог цара подајници, који смо дошли разпишати за нашег Радована, куд је? камо л' је? шчим је он могао навући на себе праведни гњев краља нашег. (спража дође)

Асен. То ви оћеше да знаше, ви шпо буне у народу дижеше, дакле идите за њим, па га сами пишајше. (на спражаре) Водите ове доле до даље заповесши.

Грађани. За кои узрок срдару гониш ши нас невине људе.

Први грађ: Нема овде насиља
браћо, у царском двору.

Асен. Дакле видиш, шта заповест
моја важи. Вуцише ји шамо на заповест
моју (спража ји обколи)

Први грађ: (скочи из среде) Ја
ићи нећу, већ да видим, шта ће овај
смушењак моћи учинити. Чујше бра-
ћо, овог држише; његовим концем, ко-
нац је и сваке наше беде и невоље.

Асен. Та ши реч живоша вреди (за-
леш се и прободеш га) Сад му спрвину
његову вуцише одавде, носише испред
очију моју.

Први грађ: Ја погибо браћо; о-
свешите крв моју, аманеш вам деца
моја.

Грађани. Та ће проспруко на
швог убицу пасши, ван ако данас вечни
суд дође.

(Размакну око себе спражу, и побегну)

Асен. Чусше ли и споше ко ока-
мењени, овог одавде носише, па сваки
на оружије. (оде)

ПОЗОРИЈЕ X.

Спрашимир (сам)

Да шешко л' ши је у сиропиншву
 бреме спаросши, и колико шеже мора
 оном биши, кои е сам себе до просјач-
 ка шпапа дошерао, моја је душа чи-
 спа и весела. За мене је велика уше-
 ха, кад ја испишвајућим оком кроз
 све моје године прођем, и неналазим ша-
 мо никаква дјела, које би ову кашпи-
 гу заслужавало. Већ ако неумирајема
 љубов опечешву и свегдашња воља
 чесно свом цару послужиши шу заслу-
 жује. — Ја шебе заслепљени Самуило
 некривим, шша је лакше човеку нег
 поклизнуши, ни шебе драго опечешво,
 јер ако сам шеби кад добра учинио,
 шо сам ши дужан бијо, а ја никакве
 фале овде нисам ни спражијо, ја сам до-
 бро знао, да је фала царска само једна
 лепа дуга, богаша бојама, умилна за
 бленућег без сваке нупрене вредноспи;
 ја сам знао, да пофала народа није дру-
 го, већ вода руком црпљена, која пре
 испече, нег шшо жедног напои, ја сам
 највише ценијо фалу, која ми она суза
 да је, шшо благодарном преко образа

по-

полепи, ја сам највише уважавао божије
и срца мог одобреније, овде дакле ни-
сам награде искао, да ми што оспане
и на другом свешу искаши. Запо про-
спи ши мени боже, доспа сам грешан
и скривијо, које је шеби познашо, па
ово ваљда ми је наказаније од шебе по-
слашо, запо ћу радо сносиши, док ми
се очи на веки несклопе. — Ах, ал мо-
ја нејака деца, они сад од мене помо-
ћи и рану ишшу. (уздане) Трпиши мо-
раше дечице моја, док вам Бог боље
неда. Сад ме људи слабо и познају, мо-
гу заискаши коју милоспину, ша није
срамоша никаква у правду сирадајућем
просиши.

П О З О Р И Ј Е Х I.

Звонимир (у пушнички аљина) Страшимир.

Звоним: (прошрне у себи) Он је,
воисшину он је, но ваљда ме познаши
неће. (јасно) Куд шако добра спари-
но.

Страшим: Моја спаросп и ово оде-
ло могло би ши казаши, куд идем, па
да ми одговор ушпедши.

Звон: Ваљда неидеш просиши? —

4 **

Страш:

С ш р а ш : (смешећи се) Зар ти се шо шако чудно чини, да слаб спарац, кои радиши ниш може, ниш зна, и кои већ слабо види, просиши иде. А ако ти се шо неприлично види, знај да ја друге душе обдржаваши имам, којима сам ошац.

З в о н : (у себи) Ах шо је гром, шшо ме сад рани, (јасно) Јадан човече.

С ш р а ш : Јадан и јесам, но из други призренија, сад фала Богу, још добри људи има, који ми се које личим, како могу, саспарају, ал ако њи неспане, онда ћу биши са свим сирома.

З в о н и м : (извади кесу с обраћеним лицем) Узми ово, па се помоли Богу за мене.

С ш р а ш : Ово — ово је много — можеш ли ши мени оволико даши — не, ја шо узети немогу, не, дај ми, ако ме жалиш, мање, дај ми, колико ми за данас преба.

З в о н и м ; (у себи) Колико сам ши ошео! (јасно) Узми, узми, шолико ши ја лако даши могу, узми па види својој деци, ше ји рани.

С ш р а ш : (подигне лагано очи, а Звонимир покрије лагано лице) Заши не-

недаш, да те са свим видиши могу, да
ши лице као доброшвора, у прсима чу-
вам. Ал какво ши год лице и било,
срце ши мора добро и милоспиво би-
ши; Бог нек ши плаши, ја ши овом су-
зом благодарим (оде)

Звоним: О Боже, смем ли швоје
име изговориши, ди је швоје превели-
ко провосудије, што ме нескружи бед-
ног. Он у невољи миран и весео, а ја
његов враг у непреспаном мучењу, куд
идем, праг ми гори, — ах, савесши,
савесши — —

П О З О Р И Ј Е XII.

Асен и Звонимир.

Асен. Премена сијасеш Звонимире,
у ово крапко време, у неколико саши,
и већ почињем сумњаписе, да ме! сре-
ћа осшавиши неће, зашо брзо треба ко-
ваши, док ми руке немалакшу. У
ишосши ши кажем, да мал' што Коса-
ра, она шочка, око које се цело моје
коло окрешало, све у нишша учинила
није; ал је још добро: — Него што
си ми ши шакав, ја сад шек видим, куд
си се ши опремијо.

Зво-

Звоним: Једанпуш сад с тобом да говорим, као што мислим. Не пишам те за своје шајне, држи ји за себе, чувај ји од мене, пошпеди ме шњима, нег реци ми, доклећеш ти само о глави други људи ићи, зар нећеш' једанпуш преспаша пењашисе, доспа си се високо из ничега попео.

А сен. Ха, ха, како знаш, онако говориш, — Све Звонимире, на овоме свешу нек има своју шочку, од које више и даље неможе, жеље моје немају, оне нису мрзком оградом Приснојног ограничене, ниши узду шрпе, него све више и више, као наводњена река разширију се, није л' дакле онај сам себи крив, кога њени брзи валови прогушају. А што се оне са сваким даном умложавају, некриви мене, нег нарав нашу човечију; што ја могу зашто, што данас једно, а супра друго желим, и што једна жеља другу рађа? А што ји ја задовољши шражим, не би шребало, да ме пишаш, кад знаш, да се сваки шруди, да добро согласије измеђ жеља и пожеланог буде. Тако смо ми срећни.

Звоним: Зашто нежелити оно,
што ти је желити слободно.

Асен. Напо сам ти, чиними се,
већ одговоријо. — Али ја и незнам,
шта ти мислиш, да мени није слобод-
но желити? ја осећам у мени дјејствве-
ности силе и слободну вољу, и ово је
мислим доспа, да ја себе онамо дигнем,
ди и други кои човек спои, кои нема
више важности од мене, но кои се у
срећнијим минушу онде зачео, ди ја ни-
вам. Сувише, ја сам се свагда шрудијо,
да оно заслужим, што иштем, немој
да ти заслуге моје на прсти бројати
морам, јер по би ме на шебе разср-
дило. — Камо шај, кои ће рећи, да
ја Самуилову ћер незаслужујем.

Звоним: Сваки ће рећи, ко ше
се небои; ти лепу ону свезу кидаш,
којом је сама нарав ону девојку за оног
њој једнакородног доброг човека свезала.

Асен. То је опеш једно пишање,
о ком нећу с шобом говориши, да при-
јашељи ошпанемо; јер ево виш све се у
мени већ мушиши почиње. Од мене ни-
ко искаши неможе, да се ја ње и свега
одречем, кад сам већ на мести. — —

— Ја

— — — — — Ја сам те дакле ма-
ло познавао. — — — — —

Звоним: Нешерај Асену, шале сад, кад ми спрашна испина из срца мог крв на очи шера. Ја ши још један-пун кажем, сад је време, да пресшанеш.

Асен. Ти као да мени прешипи? (прешећи) Звонимире ако си кад види-јо вињагу, шпо се уз какво дрво уз-сукала, она неверујем да Бога моли, да оно дрво падне, а швоја судбина ни-је мање с 'мојом скопчана. Но опешши ја кажем, пре нег шпо ћу ја кроз шебе спрмекнуши, оћеду швоја успа на веки онемиши.

Звоним: Ал ја ево те молим, пашћу пред шебе, ако оћеш, на коле-на, преспани даље у шим безаконију ићи, о ша зар ши савесши немаш!

Асен. Ако је шо спрашило за ше-бе, за мене није. — Сад ши осшављам више времена, да се бољем придома-слиш, сад си ши у жалосном душе-сшању, ког је можда осмошривање ешвари око шебе, суза или клешва какве баке у шој швојој јадној души произве-ло;

ло ; смисли се , да шеби сад среде нема , већ ил овим пушем , коим ја ; ил кроз једна враша у други живош , за коим удиш . (оде)

Звоним : О зар ми није доспа муке савесни грижење , већ ова поносиша презришелна беседа , овог од лица божија , са свим одбаченог сапане . Ја ћу се дакле врашиши жени , деци мојој , ја ћу се врашиши опеш међу људе , спим ћу више ползе учиниши моћи , нежел блудећи које куд по свешу . Ево , како ми већ мирнија душа бива при самом помишлењу на добро дјело ; Бог је и грешнику милосшив . (оде)

П О З О Р И Ј Е XIII.

Љубивој , (преобучен) после Богдан .

Сад се далеко за моји лећи плавешне брегови Србије , ево ме сад у средини људи душмана , али близу оног предмеша , коме ме је све ближе ова свеша сила у мени увукла . Ја могу овде незнан свешу погинуци , ниш ја ајем зашо , ал би ми у овај пар смрш само уз нос ишла , а ја да видим ше шавнице и шо љуцо гвожђе , што мог кра-

краља веже, које моја мишица разори-
ти неће, ван да само небо поме се у-
спрошиви; небуде л' све шако, оно ћу
сам себи се свешећи, каквој спрашљи-
вици преи моје раздрљипи, па шу зги-
ни Љубивоје, кад клепви швојој зедо-
сна ниси учинијо. (Богдан дође) Како
си свршијо Богдане?

Богдан. Добро, јер сам, и сам
се чудим, доспа шрпељив бијо, ше сам
сваком на речи поспајао. Деца и жене
окупили ме ко чавке, деца рада знаши
ко сам ја, а жене коси и ши, ал сам-
ји ја све које чим заварао, казао сам
јим, да смо из Грчке шрговци.

Љубив: Добро си чинијо, јер би
баш сад у невреме моје право име из-
рекао.

Богдан. Ја сам испина слуга ср-
дару, ал ме неки подузме сшид, кад
нашег правог имена криши морам. Ја-
сам ши рђава лажа.

Љубив: Ја више имама шша чини-
ши, нежел само моим именом дичипи-
се. Негда ћеду можда знаши, ко смо
били, и вере ми, оће јим се онда сла-
вније име моје чиниши, ал сад дај Бо-
же, добру срећу. — — — — —

Богдан. Нека је све тако, ал кад нас двоица све Бугаре попући неможемо, како ћемо до краља нашег доћи, ја незнам.

Љубив: На све добро мошриши ваља, па прва прилика нек нам је добро дошла. Ја се немогу опоменути, да је кога другог кадкод споменуо овде, осим Спрашмира, ал шај је прошо одавно. — Јеспе, доспа пуши, кад би бацањем копља уморени сели, ил кад би гонећи дивљач сусшавши ди на какав брежуљак легли, онда би са свешлим очима почео у једној гиздавици овде, ја сам га могао у заборав слушаши, како он велеречиво сваку најмању њену дражесп описује, нуз ше речи преспављао сам себи, да се овуд најлепше виле шешају. Он је онда другом се чему надао. — Ал прекинимо шу реч, него куд ћемо ми на конак.

Богдан. Тамо у ону кућу, што се они прозори виде, ја сам већ уговорио.

Љубив: А ши ајде напред. један ши је одсад посо, да на свашшо пазиш, што би се нас и јоле пицало.
(оду)

П О З О Р И Ј Е Х I V .

Т а в н и ц а

Владимир у окову седи, главу на спену ма-
слонивши

(дигне главу) Сам самциш, никакве живе душе у овој вечној померчини, само један одзив од голи ови зидина одговара ми испим мојим речма. — Овако седећем како се другачије преспавља наша гордељива величина. Слободан човек, држи се свеша господар, њему за љубов мисли, да се сунце онако лепо рађа, да ноћ само због шогшијо се спуши, да он, ако му је воља на поспељи своје удове пружа, па да му нишпа његов санак неузмирава; господарски одкида он родној воћки плод њен, себи за увеселење напада — — он зверје, — — — — а сваки му поносиши корак на носи смрш мложешпву спворења, које је мудросш божија одредила, да по земљи гмиже. Ал пренеси се овамо ши велики у свом ображењу, овде ће се развејати шо швоје величешво, овде ћеш једног паука брашмиши, да близу шебе своју мрежу

жу сплеше, без њега ће ти овде шеж-
 ко биши, кои је без шебе свагдар и
 свуда. — Ја у своје руке предавши
 велики Боже, судбину моју, храбро оче-
 кујем сваки суд мог душманина, ову
 празнину шавнице испуњава своје при-
 суспвије, ах и присуспвије оне, којом
 је душа моја пуна, кроз ову се мрач-
 носш засија образ оне лепошице, о ја
 би на њен мили осмеј клеко пред онај
 образ, молијо би га, да спане, да се
 шу бави, па ја неби ову шавницу с ле-
 пи дворови променуо. Ах ја знам, да
 себе варам, да се ова чувсшва робу је-
 дном неприличе, ал се ја овако радо
 варам, ја ил очи зашворијо, ил опшво-
 ријо, њу видим, она ми је овде у па-
 меши. Она ме с шобом мири Самуило,
 она ми је јемац, да ти ниси шаки, као
 што се чиниш, јер ди би се анђо још
 пород шебе бавиши могао. — Ја сам
 малаксао од неспавања, — шрепавице
 су ми шежке, — њен ће ми облик у
 сну се јавиши, па ћу ја лепо спаваши,
 и лепо сниваши. (спусши главу на спеш-
 ну)

П О З О Р И Ј Е XV.

Владимир, Косара, Мара, Тавничар са свећом.

Косара. (спрашљиво Мару себи пригрливши, гледи га)

Владим: (у сну) Осмешкуј се шако на мене љубко лице, шешипељу мој у овој самоћи.

Косара. (пружи руке к њему; Мари) Сеспро, слапка сеспро!

Мара. Лакше Косаро, он је сад у лепом сну.

Косара. Ах, не би га будила, ал време пролази, време лепи. (дођу њему, она га гледи љубовно) На овом је лицу чесност и богобојазливост лепо изражена, дуге шрепавице покривају му очи његове, онај верни поглед. То се вишко шело на шврдој земљи мучи; ах, јадна!

Владим: (из сна руке дизајући) Косаро, моја Косаро!

Косаро. Силни Боже и драги, (клекне поред њега.) Владимире!

Владим: (ошвори очи) Да ми каква виша сила није моја чувшва оврчала, јеси л' ши Косаро, ил ја будам још сањам.

Косара. Ја сам Владимире, ја, о овај час цео мој живош у себи садржи.

Владим: Дакле је мене испинишо неко сушшесшво швоим обликом блажило; о Косаро, да ја неклонем у излишесшву овог блаженсшва.

Косара. Крашак је драги наш овај сасшанак, ајде ши се асни овом приликом, па бежи, докле се још може. (шавничару) Та зар си шoliko камешип, ше још спојаши и гледаши можеш, а ланце му нескидаш (шавничарсшане скидаши)

Владим: Шша ћеш ши Косаро самном? Шша, ја моје руке могу дизаши и спушшаши? с моји ногу скинуше се ланци? (скочи) О анђелу мој; Косаро моја! (пригрлије прсима)

Косара. О досша је драги, о крашак је овај час, иди, иди, спаси се, носи собом ово моје срце, пуно гореће љубови, ево ши у овом пољубцу душа моја, а ја осшајем шело без душе.

Владим: Ха, ко ће ме од шебе опргнуши, ја ићи немогу драга, ја ћу бавада по широким свешу од једног до другог краја без шебе лешиши, месша ја нећу наћи, које би ми ову шавницу заменуло.

Косара. Иди бежи, на шебе више шпо код двора швог чека, ши ћеш се мене сешипи, шо ће ми доспа биши, сад чуј глас дужносипи швоје, избави се (чујесе лупа и звека на пољу) Шша јадна, зар је већ доцкан, ми смо издани, о Боже, најбоље дјело у мом живопу није ми се за руком дало. (Мара и шавничар спану по шавници које куд мушиши)

Владим. Има л' дигод мача овде, спој код мене Косаро, оди на моје прси, ако се моја крв сад проспе, слашка ће ми смрш биши у швом наручију.

П О З О Р И Ј Е Х V I .

Пређашњи. Самуило, Асен, војници под оружјем и с букшињама долеше.

Самуило. Неблагодарна кћери, пришворницо љуша (поће њој)

Владим: Спани Самуило, ако си и кад човеком бијо, сад ме послушај, ово шпо видиш, јеспе плод свеше љубови, која се онда зачала, кад си је ши још дозвољавао.

Самуило. Ха, ше поносише речи из успа мог сужника да чујем. Ћер

ми

ми моју од њега ошргнише (војници Косару ошргну, Владимир удари се руком по челу) На по ли сам те неговао, да ме само безчешпиш, о Боже, једа л' ћу се ја све радосши под спаросш лишиши.

Косара. Оче слашки, некуни ме, сгрешила ши нисам.

Самуило. Теби по грех није са душманом швога оца љубов водиши. — О ја поводљиви човек, дадо се лажним сузама умилосшивиши, следујући мојој правој ошеческој љубови, а по је под оним сузама лукаво срце мени смејало се, и спарином мојом шишрало се.

Косара. Не удри оче дубље ножа у срце моје, буди милосшив.

Самуило. Никакве више речи нећу да чујем, кад ниси чешповаша умела љубов оца швог, а ши осеши шежку руку његову. Можеш ли ши Асену ову срамошу превидиши.

Асен. Твоја је воља мени заповеш свешли краљу.

Владим. Дакле сад да ши кажем, да оно, шшо је мени Бог дао, ши ми узеш ниси кадар, ја сам краљ као и ши, дај ми мача у руке, па ја ил ћу ша-

шако њу заслужиши, ил ђу главом шај
мој пресшуп плашиши.

Самуило. Буди спокојан, шо ше
мимоићи неће.

Косара. (падне пред њега на ко-
лена) О пошшеди њега., кад си мене
на жершву одредијо, ево ши ноге шво-
је сузама купам, небуди шврђи од ка-
мена, на ком роса по дикоју шравчи-
цу одрђни.

Самуило. Више ме превариши
нећеш, спремај се моју заповешш извр-
шиши, силом нек ши венчани венац шво-
је косе краси. (Косара се обнезнани,
Мара је преваши) Носи ше је одавде,
ша ме женска оружија више обмануши
нећеду. Спремај се Асену, моју си во-
љу чуо, ајдеше сад замном, пресшуп-
ником ћемо спроги суд држаши. (оде)

Владим: Велики Боже — швоје
правосудије — ах!

(Пада коршина)

А К Т

А К Т III.

П О З О Р И Ј Е I.

Градина код двора

Косара седи на једином седишту, Анђелија поред ње у прави, и плеше један венац.

Анђел: (венцу говори) Овај ћу шебој сад овде умешупи, сад једанпуш обавиши, па овај црвени новчић, па онда ову плаву љубичицу, па калопер (плешући пева) Шешоперу, калоперу, ја би шебе брала. Још мало па је гошов, свршићу га са овим пупољком од руже.

Косар: (гледи је с пуним очима суза) Дешињско невино радовање, и ја сам негда шака била.

Анђел: Сад је ево сав гошов, на ћери царска, ја сам га лепо оплела, ја сам га шеби наменула, а од шебе

сам и научила, кад смо једанпут венце од иванска цвећа плеле. Зар нећеш, да га узмеш?

Косара. О!

Анђел: Ти се срдиси на мене, ши окрећеш главу, ја ши ништа учинила нисам.

Косара. Мени га драга шу поред мене. Она невина незна, да ми венац смрћу преша

Анђел: Ти си опеш невесела, а зашто си, ја незнам; ја сам и моју мајку пишала, да ми каже, а она плачући вели „сам Бог може добро даши“ Бог ће добро и даши, и ја ћу му се молиши, да шеби даде.

Косара. (на спрани) О дијеше, швоје су речи и нож и мелем овом јадном срцу.

Анђел: Ајде буди весела, ја ћу ши и више цвећа набрати, калопера, сишне руше, кадифице и мајкине душице.

Косар: А ши иди ше набери, ја ћу швојој мајки доћи, па ћеш ми онда даши.

Анђел: Ја идем, ја знам, на коим месту највише имаде, само ши доћи. (отрчи)

Косара. О зар сам на то из мог неба пала из депинсшва корачила, да на живош омрзнем, мом веку зар не би лепо суђено, него одма из лепог пролећа у жалосну зиму пређо. — Дојако су ми цели дани само ко једна ружична зора пролазили, и пре нег што сам штогод закшени знала, попушшало се дешињој вољи, у шим дође време, и ја зажелим; — ах, онда су ме лепи снѝ и дању и ноћу као бели анђели облѝпали, у шој жељи саспајао се мој живош. Браш ми је бијо сваки зефир, кои је из оне земље долазијо, ди он дише, рајска сладосн проспирала се по ови груди, при самом погледу звезде заоднице, по Богу сеспре моје, што се шамо над његови дворови вије, и ако је која суза моје образе поквасила, то је била слашка суза, која је одлакшала овом кипећем срцу. — А сад, ах! сад се она слашка чувсшва у свом гошово поспанку немилице шрују. — О кад се немогу више напраг у оно лепо време врапиши, а оно бар да ми је, да ко пшичица с гране из овог шела излешиши могу, ил да се у овај шужно жуборећи пошок прелијем, па

да ме неспане у мушним водама. Боже драги, негрешим ли ја шеби. — Из овог срца тупају оно лице и оно закшевање, које једна смрт избрисати може, сошим мене младу убијају, а по она рука чини, коју ја колико љубим; о за мене нема спасенија. — Ал ја оћу овако Владимире, шебе да заслужим, ја ћу храбро умрети, швоје ће ми име последња пара биши; —

П О З О Р И Ј Е II.

Косара, Асен.

Косара. (окренесе од њега) О Боже! —

Асен. (у себи) Како окреће презришело главу, ал победи се Асену. (јасно) На заповести оца швога сад споим пред шобом ћери царска, вредно је да и ја једну реч с шобом проговорим о овој спвари, која се мене шиче. — Воља оца швога даје ми руку швоју — Час је овде, кои ће срећу ил несрећу чипавог нашег века одсудити. Јеси ли ши још они мисли, који си пре била, ил ше је можда женско меко чувшво другојачије преобразило.

К о-

Косара. О да сам љуша звер. — —

Асен. Дакле је непобедима ша мрзост, ша јака мрзост у шим слабим женским прсима; ал ја ћу и шо снешу, само ми реци, чим је ја заслужујем? Одкуд да се онај сужни укорени у швом срцу? Ја сам човек, а он није анђо, ако је краљ и ја краљевшвом владаши умем, — ил га оно његово женско лице шолико препоручује? Косаро, време сруби и најлепшој ружи умиљашу главу, много лакше човечију лепошу. — Дај ми надежде, да ће се ша омраза на пажњу пременуши.

Косара. Никад, никад ни до века.

Асен. Тако је голема љубов швоја к Владимиру, а он је под побожије кријући се у срцу, швом оцу и шеби друго што смишљао. —

Косара. Сшани, ја већ грешим, што те слушама, ћуши некаљај свешиње.

Асен. Ја ти прапшам, ал кад се ти једанпут сешуш, да си ти шолико залушала била, да си и Божије заповеди и очину љубов погазиши шела, благодари ћеш ми знам, штоје мене судба одредила, да те од ши спрашни греова спасем.

Косара. Тебе је судбина одредила? — Што кријеш, ше боље нерекнеш, да ше је љуша Арнаушка на шо одгоила, да људе прождиреш.

Асен. Ха! Косаро, вере ми Асен још шаког господара није над собом имао — (блажије) Ал ја ћу и шу шеби ко слабој девојци кроз прсше гледаши, можда сам ја сам шоме крив, јер ја не знам испод обрва спрељаша, незнам на време уздисаши; ал ја би вољу швоју погађао.

Косара. Дакле учини ми ову вољу, па ћеш лепо учиниши дјело, не узимај моје руке од оца мог, нашшо ши она, кад је ово јадно срце другом поклоњено.

Асен. Ти мене само кушаш Косаро, или само самном шалу шераш, ди би се ја моје среће одрећи могао — а шоје и непремена воља оца швога, (слегне рамени) а ја сам мог краља верни слуга.

Косара. А проклеши, ја сам сама себе обезчешпила шебе молећи, молишва се присшои само Богу, и оном, кои његов образ небезчешпи, а не шеби зверу; ал нек буде све; као шшо

ши

ти оћеш, знај, да те у моји наручија
саме једовише гује очекивају, оне ће
сикнути на шебе, кад се мени прибли-
жиш, па ја ћу сама пасши од њиовог
ошровног једа — (шргнесе) О Боже, про-
спи ми грешној, дошпа недоведе човека
и сама близкоси оваког чудовишпа.
— Ах! (покрије лице и оде брзо)

Асен. Спрашан анђо воисшину,
ал ми бар Самуило нисмо један другом
нишпа више дужни, ја сам ши по же-
љи учинијо, ја сам се понизијо пред
њоме, као пред швојом ћером, ал
вере ми, ши ми немаш чим ову моју
шрпељивоси плашиши, осим — Ха,
ни шо дуго спрајши неће, лепа срећа
из далека на мене руком маше, она оће
да на моју главу злашан венац победе
меше, ово је и последњи час, шшо га
је онај сужни доживијо, Самуило ће за
њега онда запишати, кад већ и њега
самог судба буде у мојој руци, (оде)

П О З О Р И Ј Е Ш.

М а р а.

Ах немаје ни овде, ди си моја Ко-
саро, ди си добра душо. — Незнаду

ОВИ

ови људи, што је греша, већ себе
праже на жерпву беснилу своје, која
си се ужасавала, леп један цвеш у цве-
шању одкинути. — О шежко ћеду они
божија лица видиши. — Па на што те
ја жалосна пражим, о бежи Косаро,
од мене, да из моји усна очину запо-
веш нечујеш. — Ал шта ће онај шу-
ћоземац овде, какве он за њу помоћи
носи, кад те на овом свешу нема. Ах!
ено је, ено је —

П О З О Р И Ј Е IV.

Косара и Мара (једна другој на сусрет)

Косара. Слашка сеспро моја!

Мара. Драга Косаро моја!

Косара. Маро! Маро! Ди ћу по-
моћи пражити, све се на мене поди-
гло; сакри ме сеспро, у своји недри.

Мара. Ја ништа немогу учинити,
већ с побом плакати, с побом и умре-
ши. О шежко мени.

Косара. (обзире се) Видиш овде
на овом меспу спајала је она спрашна
звер, пруживши ошпре нокте на мене,
ја побегнем од оне кужни очију, ал
шамо у свешој шами оног гуспог гаја
спра-

спрашно ми преша разјарено лице оца
мог, одунд побегнем, па опеш овамо,
камо имал' ди меспа, које би колико
скривено и шавно било, да ме од све-
ша сакрије.

М а р а. Прођи се Косаро ши мисли,
ја швоју шугу, као и моју осећам, ал
ши опеш свешујем, да се сад храбра и
јака покажеш, бар шек из једног од-
личија од слаби жена.

К о с а р а. Ево јаћу се сабраши ко-
лик' и кад могу, па ћу ону горку ча-
шу посшојано испиши. — — Допадам-
ли ши се сада? — а мој ошац —

М а р а. (спрашљиво обори очи)
Послао ме је — да те — опрешим.

К о с а р а. Све је дакле гошово смр-
ши мојој. Боже, буди ми милоспив —
(нагнесе на Мару)

М а р а. Косаро, моја Косаро, ево
јој модре усне, побледи јој лице, о ка-
ко ћу је из ове убишочне несвеспице к
себи довесши. Ево је неко Косаро, рад
с шобом у име Владимира говориши.

К о с а р а. (шијо) Владимира? рече
ши.

М а р а. У име Владимира оће је-
дан човек с шобом да говори.

Косара. (брзо) Нек дође Маро! он је шо драго име изрекао, с шим су му се освешила усна. Иди зови га. (Мара оде). Ни најмања надежда оживљава душу моју, и шако шугом ошегоћену, ал када ова благодатна зрака изчезне? (ода мало)

П О З О Р И Ј Е V.

Косара, Мара, Љубивој, најпосле слуга.

Косара. (у себи) Ах онај испи пошпени поглед.

Љубив: Проспи незнапцу о ћери царска, шшо сеје усудијо пред штебе спаши, њега жарка љубов руководи, њега и дужносш гони, да неколико речи с шобом пробеседи.

Косара. Јеси л' ши из Владимирове земље?

Љубив: Ја сам из Србије, ја сам главом Љубивој војвода.

Косара. Лакше изреци шо име, јер ће лисш лиспу казаши, па ће до нечисши ушију доћи.

Љубив: Допусши ми, да без сваког околица говорим, ја никад нисам ниумео беседу заводиши, а сад пред швоим

своим лицем баш ни колико. — Тамо далеко под оним плавим небом, лежи земља наша, која за своим сином и краљем шужи, њој је у Владимиру надежда цвешала, а Владимир је за родом своим гио. Та пламена љубов обузела је била сву његову душу шако, да он њој никакве мере ни границе није даши знао.

Косара. О верујем ши драги пуџоземче, његова је љубов безконечна.

Љубив: Тако кад нас саде последњи пуш срећа изневери, спасемо се с мало људи у гору, душмани се са свуда склопе, као гуспи облаци, он одбаци совеше моје, да мачем пуш себи просечем, па по својој мисли, коју је само његова велика дужност зачепи могла, даде себе свом врагу у руке, да својом крунисаном свешом главом замене главе своји једнородаца.

Косара. Боже благи, ши га оспавиши нећеш.

Љубив: Ја ши по говорим, а мене обузима свеша гроза нека, и срце ми се моје скрушава. — У нама се шек после за њим разбукшала вапра љубови, ми би слепо за њим, и Бог зна,

мож да би ови бедеми овде задркшали, а крв би душмана зацело загасила жећ освеште; — ал, о! нечувена чуда, његова клешва учини нас све невољњике, веза нам руке наше. — О саћеш ми допуспиши, да друго што споменем, а штој ће ме одговор разрешиши, да мој живош и за штоје спасеније одважим.

Косара. Пишај слободно, ја ћу ти одговор даши.

Љубив: Ја сам с Владимиром дешињсцво моје провео, мисмо момци заједно спрелом и копљем бацаши се учили, заједно смо дивље коње по дуги равница укроћавали, ми смо заједно по гора ловили, ми смо сваку радоси друг с другом делили, јер у оним злацим времену нисмо ни за какву жалоси знали. — Једном, кад је већ она свеша вашира подузела груди наше, и он се од саспанка с своим оцем дома врашијо, преобрази се сва његова својоси, већа свешлоси поешане очију његови, већи жар лица његовог, кад би се свак о својој будућој љуби разговарао, чешће га спалем налазиши у шами гусице шуме сама самцаша, чешће га чујем уздисаши, а погодиши немого,

за-

зашто. Једаред га запишам, каква је
 што промена на њему, а он ме загрли,
 и поплим сузама обливши ми лице, ре-
 кне „образ браше Бугарке девојке, ће-
 ри краља Самуила овде ми лежи у овим
 грудима.“ Да му ја проспи совеш, кои
 му самом на памеш паспи није могао.
 Посланици оду и весело се враше с ра-
 досним гласом, да ће Самуило Влади-
 мира радо своим сином назвати.

Косара. О што моје време и ја зла-
 шним називам, што је бијо рај за мене
 на земљи, ког сам, незнам, кроз ка-
 кво пресшуплење изгубила.

Љубив: Дакле и швоје је срце
 њега избрало, што није била само спро-
 га воља оца швога, што је шшо сам
 шражије, мој би краљ сила сошим из-
 губије.

Косара. А ја сам све изгубила,
 јер сам све у шом имала.

Љубив: Па како да се шај сојуз
 разкине, реци ми шог сашану, шшо је
 вашем блаженспву завидије, да његова
 крв оцрвени гвожђе мача мога.

Косара. Ти нас освешпиши немо-
 жеш, него гледај ше надшпри оне аж-
 даје, шшо швог краља чувају, ја сама
 на

на себе мрзим, што по учиниша не-
мого — Онај Асен —

Љубив: Дакле Асен, сад већ до-
шла знадем.

Мара. (која је доде подалеко
била) Брже уклони се, бежи Љубивоје,
ево слуга иде.

Косара. Бежи, сачувај се од душ-
манске руке, — акол' врашиш се ка-
ко с твоим краљем двору своме, кажи
му мој последњи поздрав.

Љубив: Збогом ћери царска,
ил ћемо се срећни опет видети, ил
више никад на овоме свету. (оде)

Мара. (пред слугу изиђе) Ти од
краља амо идеш, добро, ја знам на
што си, дошао.

Косара. Јадни весниче. — Оди
Маро, ја сам се оном беседом доспа у-
крепила, оди уплеши у ове косе жало-
сни венац, ја ћу поспојана бити, у-
пехе ако ми нема овде, има у блаже-
ни предјели. (оду сви)

ПОЗОРИЈЕ VI.

Сокак у граду

Телал

(За њим много народа у гомила иде)

Што је људи у Ориду граду

Од колена славна Бугарскога,

Копљеносца и вешпи сирелаца

Коњаника мејданџија сшари

Што ће вешпо у нишан згодиши

На алавом слегнуписе ђоги

До на мешу у равноме пољу

Што ће свога у бојном р'вању

Супарника о земљу ишиши

Што ће злашним наудип' купама

Испијајућ' за царево здравље

Испијаши па се неопиши;

Нек се слегне двору под капије

(Народа се вика дигне)

А што није од овог занаша

Нек с' обуче у руо свечано

Па нек опле до двора се дигне,

Нек је свапа све по избор лепи

И мложином да се броја незна.

Данас краљу ћерку обручава

По закону своме заручнику,

(У шим речма оде даље једнако викају-

ћи, народ се распе за њим)

П О З О Р И Ј Е VII.

Спрашимир, Војници, после Асен, најпосле Звонимир.

Први војн: Бадава се зашежеш, држи га с оше спране.

Спраш: Пуспише ме људи, срамоша је са слабим спарцем шалу водипи.

Други војн: Нема шу шале, већ ши овамо.

Спраш: Смилујше се браћо, на моју седину, нечини ше шога, куд ће ше самном, шша сам ја коме учинијо.

Први војн: Ја незнам, шша си ши учинијо, него знам, да ши мораш у шавницу.

Спраш: О моја сироша децо!

Асен. Још се ваздан шњиме играше, непинајше даље, већ га вуцише, куд вам је речено.

Спраш: То је Асен? о Асену, имаш ли душе, шшо ме се сад спарца боиш, ше ме гониш, дај ми бар сад у сирошинешву мира, осшави ме децама мојима.

Асен. Непушшајше га, да ми уне набија (војници га повуку)

Спраш:

Спраш. Асену, Бог те убијо,
као што ти мене и моју децу убијаш,
Боже, буди мојој деци покровишељ.
(одведу га)

Асен. Куни ти како оћеш, ве-
шрови те речи развејавају, нећеду они
шамо доспеш, куд ји шиљеш. — Та-
ко ја оћу, да ону непосхојану блудну
срећу за једну почку вежем, па да се
својевољно макнуши неможе. — А онај
шућин, што се овуд међ народом врзе,
које он? одкуд ли је? као да га позна-
јем: — несмем, да га на око узмем,
шако ме спра' обузме, чисто ми се
коса диже, кад са спране ону гигант-
ску шелесину смошрим. — Ха! зашто
ми спају сад мисли, те смислиши не-
могу, да и њега с пуша уклоним; —
ал он се мене ништа нешиче, што ја
сам себи правим бриге — —

Звоним: (дође разбарушен) Ту си
ти, нећеш наспраг, већ све веће кора-
ке чиниш у незаконију шом, дај ми
моју реч наспраг, ја за тебе одјако не-
знам, ја незнам ни за сам себе, ја се
шшедиши нећу, али ти ћеш пропасши.

Асен. Ја ћу пропасши, ти ми шо
велиш? (шчена га за прси) Ти пропа-
дни,

дни, а јаћу свим силама уз пркос на овом свешу да живим. — Ха — немам мача поред себе. (шури га од себе) Сачува ше шај швој Бог данас, ал вере ми само за крашко време. (оде)

Звоним: Крашко, ал доспа дугачко, да шебе упропасши. (оде)

П О З О Р И Ј Е VIII.

Две поглавице, неколико грађана, који се све више и више скупљавају.

Први поглав: Сад све чули, ако нисне оглувили на несрећу своју, треба л' да вас дрмам из шог сна, да себи дођеше. Телал виче, олуја разноси по свом краљевшву спрашни глас, а ви руке прекршили, па збијаше облаке.

Један грађ: То је воља браше краља нашег, пашпа можемо ми.

Први погл: А ви дајше себе, децу, жене робљем учиниши, кад све сами жене. Зар је шо нашег краља воља? Ми би шребало само да ону мрежу раскинемо, што је онај злошвор око њега сплео, па ће се он сам ужаснуши кад шолику беду нашу види, његова ће заповеш као гром скрушиши главу нашег крвопилца.

Други грађ. Како? ми, по мо-
жемо учиниши, ми немоћни људи.

Први поглав: О коће спраш-
љивцу храбросши даши, ко ли оном мо-
ћи улиши, кои сам себе немоћним осе-
ћа; кад сама мисао једна на бољи жи-
вош није вас кадра у живац дирнути,
по је боље, да невољници оспанеше,
па се сшараше, да шај бедни живош до
гроба како довучеше, бојећи се зар,
да неизгубише оно, што немаше; а ја
ћу сам окушати срећу, ја сам се крви
мог побрашима закleo — —

Грађани. Каквом крви, ког по-
брашима?

Први поглав: Побрашима Спој-
ка убије онај несрећник на моје очи,
кад смо пишати опишли, куд се наш
Радован део.

Грађани. Шта говориш ти?

Први поглав: А по вам другачи-
је душу запреса, његову крв да, није се
убојао Асен у двору царском пролиши;
ја сам се окаменио бијо, ал ме ужасно
себи доведу оне речи умирућег браша:
„Аманеш вам, вели, моја деца, осве-
шите крв моју.“ Ако вама непарају
срце ове речи, мени га кљешшма из пр-
сију, чупају.

Грађани. (у глас) И ми ћемо осветити крв његову.

Трећи поглав: (дошрчи без душе) Ту сше се скупили, па диванише ко жене на прелу, а овамо насиље међу нама бесни. Спрашмира, нашег доброг оца одвуче спража у шавницу, на заповеш, рече, краљеву. Ал шо није испина, већ шо она гуја чини, да себе само обезбеди.

Грађани. Па што споимо овде бадава, ајде да јој главу сапремо.

Први поглав: Дакле непочасимо часа, ево вече је приспело, сад, ја л' никад до краља морамо, док није оног сином своим назвао. Нас има доспа, па нас све надежда бољег живоша пали, лако ћемо ону спражу пред капија расшераши.

Трећи погл: У имѣ Божије ајдеше, па како буде.

Први погл: На мој знак пазите, па сложно сви, гњев краља нек на мене падне, ја ћу за вас, ако до шо дође, као бунџија главом плашиши. Сад ајде, сваки посебице донде.

Грађани. Ајде, ајде с нама је Бог.

ПОЗОРИЈЕ IX.

Љубивој у војничком свом оделу, после
Богдан.

Сад сам онај, који јесам, нисам онако преобучен сам себе познавао. Како ми срце игра у прсима, добар знак срећнога мејдана. Саћемо се једаред, ко људи запишаши за јуначко здравље Асену, а нећемо онако из помрчине спрељаши, као што си ти научио. Лако би ти било момче мајсшоријом задобиши девојку; ал задоби овако на мејдану, а Косара вере ми заслужује, да се за њу прошегну мишце јуначке. (за мач уваши) Верни друже, да окупиамо шару срећу нашу, зло ће биши, ако нас она сада осшави. (Богдан дође) Ди је Богдану младожења?

Богдан. Још није од двора пошао, ал ће овај час.

Љубив: Јесу л' шњиме прашијоци његови?

Богдан. Мала само чеша, и што полупјано, викни међ њи, па ће се рашпркаши куд које.

Љубив: Да нам како он неизмакне шака.

Бо.

Богдан. А куда ће, овим пушем мора, већ ако га његов враг другојачије научијо буде.

Љубив: Тако ми Бога, ако га сад прође, неће онда, кад за спо поред невеште седне.

(чујесе вика и певање)

Богдан. Епо ја чујеш? Врже, да видимо, куд ће ду?

Љубив. Ти на ону спрапу, а ја овамо, па дај позор (оду на две спра-не)

П О З О Р И Ј Е X.

Месечина — вика и певка све ближе долази — сад укажу се многи Бугари богато одевени, неразборито викајући и као пјани играјући, прођу преко сцене, за њима Асен са својим слугама.

Асен. (царски обучен, слугама) Ајдеше ви двору, ја ћу сад за вама. (слуге оду) Да се саберем мало, да себи дођем, ове промене једна за другом учинише чипаву забуну у мојој глави! — Нека незнана справа напала на мене, ладни ми шело и крв ми се смрзава.

ва. — Ја сам често овуда пролазио, овај је пуш и ово место мени познато, што ми се сад све другојачије чини. Зашто кад сам поред оне цркве прошао, задркшаше ми колена, превиђама се којешта, учиними се, да се спрашна нека свешлост око ње обавила, пропрну и као да ми се срце од ребара оцпи. Као да се гробови они у порти отворише, па мршваца помолеше своје голе испруле главе, — дубоке празне рупе место очију, зуби голи без усана — (спресе се) Ху! још ми удара онај гадни смрад шрулежа. — Од куд ће мисли сад у овај пар, кад сам већ на мени, којој сам наглио! — Сад је сагласије измеђ моји жеља, па камо ди је радост, ди ли срећа? Да ли све на овом свету што јесше, и што ће биши, проћи опет мора? Зар ја не могу се пропивиши оној незнаној сили, што ме неком концу шера, зар ја морам шамо, куд и други сирома, просијак и незнаш човек? Дакле сад да верујем, да је наша величина узајмљена, и управне величина већ опсена. Ко ово из мене проговара онако, као што ја нећу? — — Савест? — ја ово спрашило нисам

сам познаши шео, зар она ненапада човека с поља, да је од себе одбиши може. — — Ха! спојули мени ове мисли лепо, мени, — спидисе Асену, сам себе, — — — — — а ши храбро својој срећи у наруч — —

П О З О Р И Ј Е Х I.

Љубивој, Асен за шим спража и Богдан.

Љубив: Или смрши у наручија —
(шргне мач)

Асен. (у себи) Сад је сапана дошао по душу моју. (јасно) Ти — ши си Љубивоје, шпа ишпеш ши од мене?

Љубов: Со шим боље кад ме познајеш. Ајде да видимо, чија је девојка, по коју идеш; држи се сад, па ако је на сабљи добијеш, онда ши просно.

Асен. Ко шебе судијом посмави у шој спвари, шпа се шебе девојка шаче.

Љубив: Ево ме шеби за мог краља на мејдан, дај да видимо, је л' њему Косара суђена, ил шеби.

Асен. Суђена — суђена — прођимо се Љубивоје шога, ево ши моја рука, дај да будемо пријатељи.

Љубив: За пријатеље се сад с побом и борим, (навали на њега). Брани се, јер ћеш овако цело погинути.

Асен. Зар ти баш за мојом крви жедниш, ево ти опкупа колико ишпеш, ово нас може мимоићи.

Љубив: Неможе шако ми Бога, већ јал' ја, јал' ти.

Асен. Дакле кад мора биши, а оно ви виде ил ђаволи помоз'ше — (попегне мач, спану се бориши) —

(борећи се) Сам враг ваљда није на мене скочио.

Љубив: (шакоћер) Слепо удараш — моли се Богу.

Асен. (успупајући наспраг) Ти сам ниси, ко се с побом бори?

Љубив: (Правда је самном, са ћеш ти свој дуг платиши.

Асен. (разјарен на падне) Та ваљда и тебе гвожђе бије.

Љубив: Неударасе шако Асену, већ овако (од ударца Асену пребије се мач.)

Асен. (малаксану руку спусши, у себи) Смрши шу си (јасно). Имаш ли сажалења ти спраши анђелу.

Љубив: Ни си сажалења ни с ким
имао, незаслужујеш га (прободе га).

Асен. Горка си смрши, Боже сми-
луј се —

Љубив: Доцне га сад зовеш, кад
си му у живошу име шолико пуши обез-
чесшијо. Проспи мени Боже, кои сам
се у своје правосудије ушакао. Сад му
се зашворише очи на веки, да се нела-
коми на оно, што није за њега. (спра-
жа дође)

Први спраж: Мршвац? —

Други спраж: Асен? —

Трећи спраж: Овог држше, ово
је убица.

Први спраж: Предај се, неги-
на лудо.

Богдан. (дошрчи) Удри срдару,
лако је ове мишеве распераши.

Љубив: Спани Богдане, ајде са-
мном, ако оћеш, шолико се поносим
моим делом, да нећу мој мач крвљу
ови људи да каљам. (оду са спража-
ри)

ПОЗОРИЈЕ XII.

Соба у двору Самуиловом

Самуило, Косара као невеста обучена, Мара, војник.

Самуил: Нерадо упошребљујем ја онде власш моју, ди сам желијо, да плодови љубови очине најбоље успеду. Зашто да девическа румен сада спидно необои ши образе швоје Косаро? Зашто, да се и ја сам с шобом нерадујем, кои само швоју срећу ишшем. Ако смо је данпуш друго шпо смишљали, незаслужујем ли ја, да ши мени за ашар оне жеље одбациш, које је једна шек грешца спрасш у шеби породила. На ову седу главу Косаро, онај испи благи и побожни Владимир спрашну је непогоду навући шео, њега је сјајносш мога прешпола шoliko мамила, да је он једва чекао часа, кад ћу му шебе даши, да с шим лакше њега се докопа.

Косара. Оче! оче!

Самуило. Теби је шo шешко веро-ваши, ал ја сам у рукама сведочансшва имао, која су ми још у добро време открила пропащ, у коју сам слепо ишао, невера ми прва до колена била,

но срећа ме је у колико љубила, што ми је Асена дела; овом верном слуги и ја и ти све благодариши имамо; — и ти се још зашежеш.

Касара. Ја ћу те љубови и послушношћу дешинске радо биши жертва, ал успеши се лако ти, ако ћершвоју оплакиваши спанеш.

Самуило. Ти се мојим меким срцем играш ћери моја, ал данас моја непоколебима воља оће да одржи владу над гласом плачливог срца. Бог ми је сведок, да ја само швоју срећу желим, и да би ја радо тебе по швојој мисли срећном учинио, да се и како може. — Каква је то вика, (опрчи на пенџер) људи оружани у мом двору — голи мачеви блиспају се — ей брже моје оружије амо. (попрчи врашма)

Војник. (упрчи) Бежи краљу, избави сам себе, буна се диже, ево ја, већ на двор ударише.

Самуил. Нек бежи, ко бегаш оће, дај ми моје оружије; ко су ти људи, шта оћеду самном.

Војник. Грађани и поглавице су њине, они у глас вичу, да теби оћеду, спража се пропавила, ал њу су надвладали.

Самуило. Дакле сами моји по-
дајници на мене се дижу? Ха!

Косара. (пређе њему) Слешки
оче, њи ће опеш једна швоја реч уми-
риши.

П О З О Р И Ј Е XIII.

Пређашњи, Грађани.

П р в а п о г л: (иза Сцене) С п у ш а ,
сваки, ком' је живош мијо.

Самуило. У мом сопсшвенном дво-
ру насилије! —

П р в а п о г л: (с много грађана у-
ђе) Просши свешли и милосшиви краљу,
беда и невоља ево напера швоју послуш-
ну децу, да силом до шебе продремо.

Самуило. Шпа вас гони, да ору-
жани у мој двор пробијаше; говори.

П р в и п о г л: Довде смо оружија
шребали, сад га ево пред швоим лицем
бацамо, није нам ни на коју асну. —
Ал како да ши ја с мало речи сву ону
невољу опишем, шшо се само испиши-
вајућим очима видиши мора, да се по-
ле разуме.

Самуило. Од кад беда и невоља!
неславил' се моје краљевшво по шућим
млогим земљама.

Први поглав: О! шебе су рашови дуго од швог народа удаљена задржавали, ше ниси могао видиши, како у нашој средини љупо насиље бесни. Заћи, ако испину неговорим по краљевшву своме, видићеш гомилу просијака што ће ти на сусреш изићи, приметитићеш на њиновом бледом и мршавом лицу, како је спрашно сиропиња пишши, видићеш по црква сребро и злато с икона и олшара покрадено, све је незнабожна рука зграбила, што је шек нешто око спазило. — Па онда поћи по колеба, да видиш јадна оца и мајку, ди заједно оплакују изгубљеног сина, кога је мали какав преспуп на веки од ње опргао. — Ући у шавнице, шамо чесне, верне, свој род љубеће душе у окови пишше. — О па на кога ћеду све те сузе пасши.

Самуило. Испина л' је шо, или црна лаж, коса ми се диже.

Прва поглав: Ево мој врап, а ено ти моје домовине, жена, деца, све у залог, ако сам ја у чему год испину повредио. Сад изићи на двор, шамо гомиле грађана на колени опрошшења од шебе пишшу шог свога посшупка, ал
ћеду

ћеду сви проспруком клепвом пошврдиши ове моје речи.

Самуило. Ал које могао моју доброту на зло упошребиши, ко вас је до те погибели довео, реци, да ти што веровати могу.

Први поглав: Ја се грозим и име његово изговориши, а ти немој ми пре судиши, док се о свему не увериш, колики уздицаји и сузе проливане самном ћеду сведочиши, пај нико није, него онај пришворни Асен.

Самуило. Асен (успути наспраг)

Први погл: Знам, да је тешко белегу неваљалства на љубимом предмету приметити. Ал ево те на колени молим, послушај и нас своју послушну децу, питај сваког редом, сваки ће ти с тешким уздицајем Асена као почешак и свршешак своје невоље казати.

Самуило. (оде мало на страну)
Боже мој, јел могуће, да сам ја тако преварен.

Први пог: Овде ја само пред побом овако гласно испину говорим, тамо у средини нашој свуда се љупе змије гњизде, несмесе нико искреном пријаше.

јашељу повериши, јер бледе издаице шуњају се као сен измеђ нас. Све је зло међ нама од како Спрашмимир паде, који и сам у шавници лежи.

Самуило. Спрашмимир у шавници?

Војник. У шавници је на Асенову заповеси.

Самуило. Ха! Асену!

Први поглав: То је име, ког чишав народ проклиње, ког се сваки као куге бои.

П О З О Р И Ј Е XIV.

Пређашњи и Љубивој с два војника.

Један војн: Свешли краљу, једног мршваца на пушу нађемо, ал кад шамо, а оно се Асен у својој крви ваља, ево убице његовог, он се сам и издаје.

Косара. О Боже!

Самуило. Јсл' по све исшина људи, што ја чујем и видим, ил су се само беси договорили, да ме сновиђењем плаше. (погледи на Љубивоја) Ти си — благи Боже — Љубив... (изумре му реч)

Љу-

Лубив: Ја ево преспајем суду
швоме, смрши се и дојако плашијо ни-
сам, ако баш нећеш да у овим дјелу,
десницу Божију признаш.

Самуило. (у себи) Ово је оно и-
спо лице, што ме је у оном сну од
пропасни избавило.

Лубив: Из чисте љубови краљу
моме, на срећу сам пошао за њим, мач
је одсудио, коме је од ова два супар-
ника царска швоја кћи суђена била.

Мара. (Косари шијо) Топле наше
молишве пробиле су у Божије дворе.

П О З О Р И Ј Е Х V.

Пређашњи и Звонимир.

Звоним: (задуван дође) Овде су
скупа сви, згодно меспо и време за
исповесш испино кајућег се грешника.
(клекне пред Самуила) Од Бога мило-
спи просим од шебе искаши немогу.

Самуило. Ти Звонимире? пусши-
ше ме људи, да к себи дођем.

Звоним: Грози се каква си чудо-
вишна око себе имао. — Чујем, да је
Асев давно заслужену смрш примијо,
поишам, да Богом послана освешшеља

од

од швог гњева спасем. Он је бијо крвожедна звер, кои се мршвачким шеплом рдњио, а сузама бедни људи поијо, шебе самог побожијем и верносћу варао, а ја са му, као један алаш служијо.

Саму и ло. Јеси л' при свеспи Звонимире, успај доћи к себи.

Звоним: Пусшине овако у прау лежаше, да могу у црну би земљу пропао. Чиспој свеспи доћи и нежелим, онда шек спрашна пучина предамном зија, шамо пузеће гадно зверење на мене чељуспи опшара. Ал шпо повшоравам моје шужбе, које би шребало, да у себи зашворене држим, да се с шим више мучим. Ево ши моја чиспа исповеш: лепо је швоје намерење било, сасшави ши двоје које је небо једно другом определило, шако би и срећу свог сопшвеног депеша основао, шако би и сина задобијо, кои се један шек у овим подсуначним свешу налази. Ал Асен, кога си из нишпа себи до рамена подигао, зачне грешну спраш кћери швојој, и он намисли, да шај сајуз разквие.

С а м у и л о. О ја погађам све што
ћеш даље рећи, што је мени онај сан
значијо, о Владимире! (на војнике) О-
шворајте врапа дубокој шавници, изве-
дише Владимира, изведише Спрашими-
ра на поље. Како ћу ја грешни поред
њи сшаши. (војници оду)

К о с а р а. Слешки оче! он нам сви-
ма прашпа.

С а м у и л о. (пригрлије) И ши ми
кћери прашпаш, и ја би се сад у саму
милост прешворијо.

З в о н и м: Слушај те моју испо-
веш даље, ја је морам свешу казаши;
јер ја сам знао, да Асен све је к већем
и већем шежијо, њему се напоследку
сам швој прешо мали чинијо, подку-
пимо Спрашимирова нећака, кои је све
уз њега ишао, те он лажну књигу из-
несе као да се Владимир са Спрашими-
ром договара, како би Самуила, кад
се већ једанпуш зешом његовим назове
лако с прешола збацијо; човека је ла-
ко омануши, ши свешли краљу ућеш у
ше замке, шако онај добродјешелни спа-
рац падне, пријашељшво се с Влади-
миром разкине, и раш се Србији обја-
ви. — Спомињући ово пуца ми од шу-

ге срце моје, ал ја ћу даље наспавиши, јер још крај није: шим својим предпријатијама богашство му је пребало, зашто почне цркве араши, народ глобиши и сваког без разлике, кои се шек шом супрошиши шео у дубоке бацао шавнице, ено врве шавнице од несрећни људи. — Најпосле народ избере као посланика свога најчеснијег овог града Грађанина Радована и пошље шеби по њему молбе своје, ал Асен, кои е непресшано око шебе као сен бијо, дозна, и — сирома Радован падне као жершва свог народољубија.

Самуило. О јаћу мом сну ноћи одкидаши, да се народу покој и шишина повраши.

Звоним: Чини и мири се с човечешвом, ал мене сузе и плач на свешпране гоне. — Сад чини самном, као с другим прешупником, баци ме у дубоку шавницу, ил ме смрши предај, ах! кад не би смрш грешнику шако шешка била.

Косара. Прости му оче, овај дан, нек је дан сваке милосши швоје.

Самуило. Успај и живи даље слободан, дужим живошом поправи своје погрешке.

Звоним: Сузом ши овом благо-
дарим, на швојој милосши, у мени ће
свеш пример имаши кајућег се грешни-
ка. Ево већ почињем, ја нећу да бу-
дем сведок овог позорија, кои рајску
засладу човекољубивој души даје. (оде)

П О З О Р И Ј Е Х V I .

Пређашњи, Владимир и Сшрашимир.

Самуило. Оћеш ли ми опросшиши
Владимире? Ако ше смем сином зваши,
оди, опросши ми (разшири руке)

Владим: (дође му у наручија)
Шша је мени слаће, нег просшиши; ја
моје пашње смашрам као, од Бога по-
слане, да ми моју јачину у несрећи
искусе, од мене ши просшо.

Самуило. Ја се боим, да на швом
лицу какав праг жалосши непримешим,
ја се кајем, шо Бог види.

Владим: (смошри Љубивоја) О
мој Љубивоје (загрлесе) Ти си замном
шошао, ши си швој живош за моју сре-
ћу полагао.

Љубов: Па сам једно побожно дје-
ло учинијо и скинуо једнога злочинца
са свеша. Саћемо срећни срећну види-
ши Србију.

Владим: Кад ова свешта свеза срца веже, чистим пријатељством скопча, онда је сиромашко и краљ а без ње је краљ што и сиромашко. (молећи погледи Самуила) О Самуило!

Самуило. Ево ти моја рука, шњом ти обричем прајуге моје пријатељство. Бог нек ми суди, ако б' речи погазију. Ал да се с душом мог Пешприслава помирим, ваља и да се сродимо. (узме Косару за руку) Ево ти је дајем што ти је давно обречена и која ти је суђена.

Владим: Ти ми проспруко враћаш, и ја ћу још свој дужник оспашти. Слешка моја Косаро!

Косара. Срце је моје препуно, ал ти ћеш умешти чашти, шта у њему написано стои.

Самуило. Код тебе Спрашима-ре изговори ће ме слабост моја, буди ми опеш, кои си ми бију, чувај ме, да не поклизнем.

Спраш: Теби је и мом опешеству мој живош свагда посвећен бију, ја се радуем, кад вам опеш служиши могу.

Самуило. Дакле главном да идемо концу. Ти Владимире поред кћери моје имаш Драч град у мраз са свом

ОКОЛИНОМ, за спомен овог догађаја да
сазидамо манастир један, нек се препо-
веда од колена на колена. Веселе нек
се чини по мом краљевству и недељу
дана, па после идите децо, срећно
двору своме.

(Владимир узме Косару једном ру-
ком, а другу мешне на прсе, Ко-
сара Мару, Самуило дигне очи небу,
меше једну руку на Владимирову гла-
ву, а другу на Косарину) Прима
вишњи самосаздашељу, молишву раз-
жаљеног мог срца, благослови њи и че-
да њина, да и ја шњима срећан будем.

ИМЕНА ГГ. ПРЕНУМЕРАНТА.

А Д А.

(Послани од Г. Георгија Груиќа)

Чеспњејш. Г. Василије Поповиќ парох.	1
— — Аврам Павловиќ —	—
— — Димитрије Младено- виќ, пар. Падејски	—
— — Стефан Гличиновиќ, пар. Пивнички.	—
Благород. Г. Александер Дудварски, Комесар	—
Г. Георгије Груиќ трговац.	—
— Григорије Гачпаровиќ учишељ.	—
	Гос-

(0)

Господича Капица Дудварски 1
Г. Јован Радни ученик. —

9.

Б У Д И М.

Благор. и Високоуч. Г. Јован Берић, СС.
ХХ. философије Доктор, ак-
туариј код управиселства
Србски, Влашки и Грчки
школа и проч. 1
— — Паво Коић, адвокат. —
Г. Василије Субошић, књиговецац —

3.

Б Е Л О В А Р.

Г. Стефан Милашиновић трговац. 1
— Паво Ружицић тргов. —
— Никола Трифић Калфа тргов. —

3.

(0)

Г Р А Д И В А Н И Ћ .

Г. Ђорђе Теодоровић КК. Salzverschleifer	1.
— Јован Сукнаић шргов.	—
— Лазар Раић Лебцелшер	—
	<hr/>
	3.

Д А Љ .

(на сваку Србску књигу)

Благород. Г. Младен Спрашмировић	
од Кулпина	1.
— Теодор Миланковић сл.	
Домин. Даљс. Касн.	—
— Никола Живковић, слав.	
Домин. Даљс. Ишпан	—
	<hr/>
	3.

И Л О К .

(Од Високоуц. Г. С. Младеновића у.
читеља Пеишанс.)

Високоуч. Г. Андрија Лукић учитељ.	1.
	Г.

(0)

Г. Конспаншин Марковић тргов. и
школски надзирашељ. 1.

2.

И Р И Г.

(Послани од Високоуз. Г. Димитрија
Неофитовића)

Благор. Г. Димитрије опш Рогулић. Сл.
Варм. Сремск. Вицефишкал. 1.

Г. Михаил Поповић трговац. —

— Теодор Миќашевић Земљедјелац. —

— Паво Кошупић Сурсабовски Калфа. —

Милош Радојчић нормалиста —

Стефан и Ђорђе Неофитовић —

6.

К И Ш Ф А Л У.

Честн. Г. Григорије Бошњак парох.

К Р А Г У Ј Е В А Ц.

Његово Високородије. Господар Милан

(о)

Бег Обреновић син свешлог
Књаза од Србије
Милоша Обреновића. . . 1.
Његово Вис. Г. Михаил Обреновић
син свешлог Књаза —
Високородна Господична Савка Обрено-
вића њи свешлог Књаза 1.

3.

Л Е М Б Е Р Г.

Г. Евсто Густа трговац.

М О Х О Л

Благор. Г. Паво Берић Адвокат.

НОВА ГРАДИШКА.

(Послани од Г. Атанасије Раулића)

Високоблагород. Г. Станислав опш Шу-
марски Капешан. 1.
— — — Филип Мијачевић Ка-
пешан —

Ви-

Високоблагор. Г. Георгије Рапковић Ка- пешан	1.
Благород. Г. Сашор Оберлајшманш	—
Господична Анђелина Мандровић рођ. Раилић љубиш. наука	—
Г. Јован Трифић тргов. член слобод. Комун. Коспајнич	—
— Василије Мишровић Ковач.	—
— Ашанасије Раилић трговац	—
<hr/>	
	8.

Н О В И С А Д.

Господар Ђорђе Кирјаковић трговац.

О С Е К.

(*Послани од Високоуз. Г. Г. Јанковића*)

Честинь. Г. Ашанасије Спаић парох	1.
Благород. Г. Петар Јоановић, Вел. Но- шар и Плем. Вировиш. Варм. Ассес.	—
— — Стефан Булак Фишкал и Плем. Виров. Варм. Ассес.	—
— — Василије Ашанасијевић Медицине Доктор и Фисикус	—
	Бла-

Благор. Госп. Петар Вировац Адвокат	1.
— — Стефан Недељковић Адвокат и Списатељ Србски	—
— — Василије Аргировић Канцел.	—
Благопочтеор. Г. Антоније Тајчевић, избрани Грађанин и Великокупац и за синовца Јоцу	2.
Благород. Господична Емилија ош Јурковић	4.
Господична Софија Тадић	—
Г. Јован Кнежевић тргов. и член Матице Србске	—
Високоуч. Г. Јован Јанковић професор	—

ПАЛАНКА СТАРА.

(*Послани од Г. Василија Хаџића*)

Чесни. Г. Димитрије Поповић, парох	1.
— — Марко Доић	—
Г. Василије Хаџић тргов. и локални Директор	—
— Марко Ивановић трговац	—
— Коспа Наумковић за сина Ацу	—
— Јован Стојаковић спанис. Дијурн.	—
— Теодор Пешић тргов.	—

Г. Гаврило Стојаковић тргов. за сина Јоцу	1.
Г. Ђорђе Милановић Лепцелшер за сина Конспаншина	—
— Ђорђе Пуљевић II. клас. Дјешо на- спавник	—

10.

ПЕТРОВО СЕЛО.

Високоуч. Г. Арон Крестић Теолог .

П Е Ш Т А.

Благород. Г. Јоан Виловски СС. XX. и Философ. Доктор; Адвок. маџ.	1.
— — В. Црначки списатељ србски	—
— — Ђорђе Димишријевић маџ. Права Доктор и јураш.	—
— — Лазар Лазаревић јураш	—
— — Јован Раић землемер.	—
— — Димишрије Темишварци	—
— — Аврам Бранковић јураш и списатељ Србски	—
— — Пешар Нешковић јураш.	—
— — Андрија Захарић пашвар.	—
— — Јосиф Ненадовић III. јуриста	—

Благ.

Благ.	Г.	Александер Георгијевић јур.	1.
—	—	Димишрије Николић	—
—	—	Теодор Розмировић	—
—	—	Спефан Раић	—
—	—	Марко Миликовић II. год. јур.	—
—	—	Паво Сшојановић	—
—	—	Димишрије Неофишовић II.	
		год. мед. слуш.	—
—	—	Спефан Гершић	—
—	—	Александер Будимировић	—
—	—	Јаков Ужаревић	—
—	—	Аншоније Недељковић I. год.	
		мед. слуш.	—
—	—	Ђорђе Лазаревић	—
—	—	Димишрије Милаковић I. год.	
		Фил. слуш.	—
—	—	Дамјан Каулици	—
Високоуч.	Г.	Јован С. Младеновић, учи-	
		шељ Пешпанс.	3.
Г.		Никола Сшојановић тргов. и мани-	
		пуланш Мапице Србске	1.
Г.		Гаврило Бозишовац трговац.	—
Благородна		Госпожа Екашерина и Го-	
		сподична Јоаниа Радонић из	
		НовогСада	—
Г.		Аиђелко Палашов, Бугарин, трговац	
		из Велеса у Македонији, ве-	

(0)

лики љубишељ књижества и
славе нације своје —

31.

Р Ј Е К А (Fiute)

Благород. Г. Димитрије Арсенијев Зора
код краљев. Губерн. Акцес. и
син његов Ђорђе —

2.

С Е Г Е Д И Н.

Г. Стефан Савић избран. грађ. и тргов. 10.

Т Р П И Њ А.

Г. Илија Мировук 1.
— Г. Јован Мировук —
— Василије Мировук —

3.

Ш А Б А Ц.

Високородни Господар Јефрем Обреновић,
главни Кнез нације Шабачке,

(0)

Ваљевске и Београдске.	10.
Благор. Г. Лазар Зубан Секретар Његов.	
Висок. Г. Јефрема Обреновића.	1

11.

Б У Р.

Високоблаг. Г. Јован Пачић, први Ка-
петан Коњички и списашељ,
Србски.

Ц Р Н А Г О Р А.

Високоуч. Г. Симо Милушиновић Сарај-
лија Списашељ, србски.

В У К О В А Р.

Г. Димитрија Поповић шрг.	1
— Гавро Спешанац	—	—
— Васо Марковић	—	—
— Паво Адамовић лебцел.	—
Госпожа Марија Михаиловић	—
Господична Кристина Гавриловић	—
— Јулиана Спаић	—

7.

КЊИ.

КЊИЖЕВНЕ ВЈЕСТИ

У Трговини Јосифа Миловука у Пешпи налазесе сљедујуће књиге, образи, и јошп неке лепе, и полезне на бакару сечене спвари; одсад за веће разпроспранење по овои Цени у Сребру:

Књиге

Благи обичаи Досипеа Обрадовића	20 х.
Каракшериспика свију народа	. 20 —
Возбужденије Кнеза Милоша	- 4 —
Зорица с Образом 12 —
Ђорђа Каспријоша жишије без образа 20 —
Имеслов (с наши и латински слови, у ком су 3166 различни Славенски Мушки имена наведени) 24 —

Ми-

(о)

Милош Обилић, Трагедија	20 х-
Serbische Hochzeit = Lieder	12 —
Владимир и Косара с Образом	36 —
Зачашије Машице Србске	12 —
Може се још и по дикоја од сами Спаса- шапеља издана книга добити.	

Образи

Марка Краљевића	18 х.
Ђорђе Каспријоше, Скендербега	18 —
Цара Душана (Силног)	20 —
Кнеза Лазара	24 —
Павла Кнеза Бранковића (Kinés Pál)	20 —
Досишеја Обрадовића	20 —
Реље Омуђевића (Бошњанина, Кри- лапог)	20 —

Од сад ће сваког вашара по један образ овим подобан изићи, У Августу ће бити гошов образ Милоша Обилића, а у Нојемврију Јована Раића.

Ордени

Орден Св. Александра Невског с основанија написом	16 х.
--	-------

(о)

Орден Св. Екашерине с основа-
нија описом 14 х.

Орден Св. Апостола Андреа с
основанија описом 20 —

Изглед (Проспект) Тврдиње Крон-
шлоша, с основанија, и ва-
жноспћу његовог описом 20 —

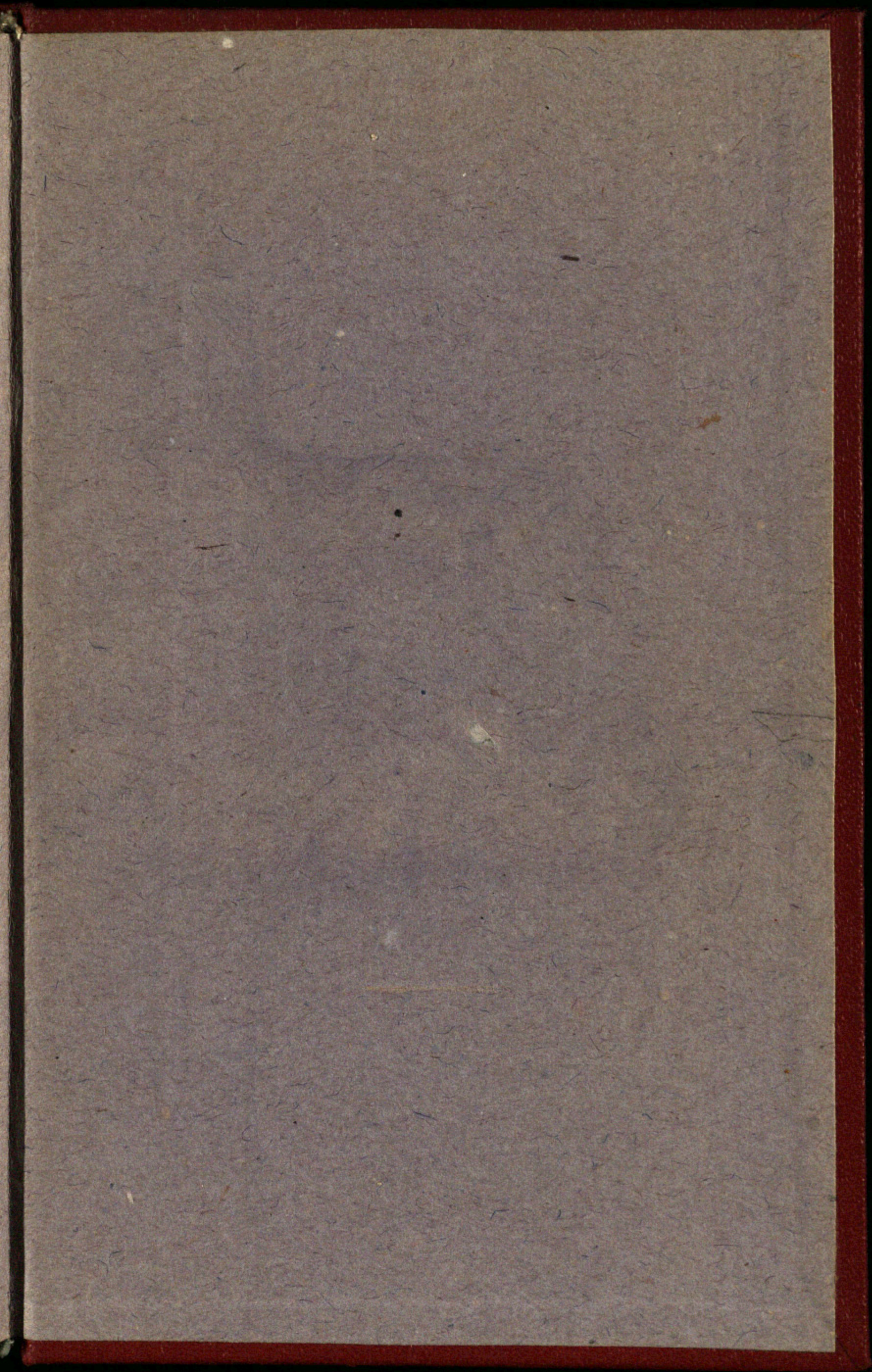
План Пешербурга с најзначајнији
зданија и други предмјеша ис-
тог града означењем 20 —

Земљеобразија (Landarten)

Земљеобразије Целог Руског Цар-
ства с 36 најзнаменишији Грбо-
ва (Warpen) с њиови надпи-
си, на два шабака 20 —

Земљеобразије, Немецке, Холанд-
ске, Данске, Пољске, часп
Шведске Англеске и Францу-
ске, они земаља, кроз који
је Велики Пешар пушово, с
образом његовим, на једном
шабаку 14 —

- Земљеобразије они предјела, гди је
Цешар Валики онај знамени-
ни раш с Шведским Краљем
Карлом XII водио: с једним
образом паденија Полшаве. и
оног времена 1. Табак. . . 14 —
- Земљеобразије мале Тапарске и
Краише мале Руссје . . . 12 —
- Земљеобразије Сармације, Европеј-
ске, и Азијске, к Историји
Раићевој 8 —
- Земљеобразије, Паноније, Мисије,
Дакије, и Илирика, к Исто-
рији Раићевој 8 —
- 60 различна мали образа за децу с под-
писми. 6 х. WWW

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P 19 Ср I 252.1